

LEESWIJZER

1. Voorwoord wethouder onderwijs
2. Preambule
3. Inleiding
4. Onderwijs in Almelo
5. Beleidsambities en kaders
6. Basisonderwijs
7. Speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs
8. Voortgezet onderwijs
9. Bewegingsonderwijs
10. Huisvestings-/investeringsagenda
11. Conclusies

Bijlagen:

1. leerlingenprognoses per basisschool
2. Ruimtebehoefte en capaciteit per basisschool
3. Stichtingsjaren/leeftijd schoolgebouwen

1. VOORWOORD WETHOUDER ONDERWIJS

Goed onderwijs is van groot belang voor de talentontwikkeling van ieder kind en iedere jongere. Bij goed onderwijs horen ook goede en passende schoolgebouwen, passend voor het aantal leerlingen, passend voor het soort onderwijs en passend wat betreft technische staat.

Uitdaging

Vanuit het gedeelde belang voor goede onderwijshuisvesting investeren we komende jaren samen met de schoolbesturen in kwalitatieve, functionele en eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen. Ondanks de inzet en investeringen in de afgelopen jaren, zijn de opgaven echter groot. Zo hebben we te maken met verouderde scholen, die om steeds meer onderhoud vragen. En door demografische ontwikkelingen is er in enkele wijken sprake van een forse leegstand in de scholen. De uitdaging is om er voor te zorgen dat er genoeg middelen blijven voor het onderwijs zelf en dat niet steeds meer geld nodig is voor het toenemende onderhoud als gevolg van de veroudering van de gebouwen en de instandhouding van de leegstand.

Kwalitatief eigentijdse onderwijsvoorzieningenstructuur

De centrale vraag waar we als gemeente en schoolbesturen dan ook voor staan, is hoe we de voorzieningenstructuur in het primair-, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs passend én toekomstbestendig maken. Waar gaan we nog investeren en waar is het beter om te herstructureren? Welke scholen kunnen we beter verplaatsen en samenvoegen? En waar kunnen we de bestaande schoolgebouwen beter inzetten? Deze en andere vragen waren mede aanleiding voor de opstelling van het voorliggend integraal huisvestingsplan (IHP). Het IHP en de daarin opgenomen huisvestingsagenda moeten ertoe leiden dat er blijvend sprake is van een stevige en kwalitatief eigentijdse onderwijsvoorzieningenstructuur in Almelo.

Vooruit kijken

Met het opstellen van dit plan kijken we als college vooruit en agenderen we de huisvestingsprojecten die we de komende periode samen met onze onderwijspartners gaan uitwerken. Dit vraagt van alle partijen

de nodige investeringen. Met dit IHP worden naar mijn overtuiging de juiste stappen gezet in een actief onderwijshuisvestingsbeleid, zodat ook in de toekomst ieder kind in onze gemeente het onderwijs krijgt waar het recht op heeft, in een schoolgebouw dat passend en goed is.

Alex Langius, wethouder onderwijs gemeente Almelo

2. PREAMBULE

De gemeente Almelo wil om de volgende redenen samen met het onderwijsveld een actief onderwijshuisvestingsbeleid voeren.

1. Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak die door de Rijksoverheid is neergelegd bij de lokale overheden. De gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht te voorzien in adequate huisvesting voor het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
2. Onderwijshuisvesting ziet de gemeente als een belangrijk instrument om het primaire proces van de scholen inzake de kwalificatie van jongeren in de leerplichtige leeftijd kwalitatief én kwantitatief te ondersteunen én te stimuleren.
3. Onderwijshuisvesting is een belangrijk beleidsinstrument voor de maatschappelijke opgaven van de gemeente Almelo daar waar het gaat om het stimuleren van ontwikkelingskansen van haar jonge inwoners.
4. Onderwijshuisvesting is een belangrijk middel voor het aanbieden van integrale arrangementen voor onderwijs, zorg, welzijn, opvang, vrije tijdsbesteding e.d. De vorming van integrale kindcentra (IKC's) geven daar o.a. vorm en inhoud aan.
5. Onderwijshuisvesting is een katalysator voor vormen van maatschappelijke participatie en sociale cohesie (zeker in de context van de vorming van IKC's, multifunctionele accommodaties) en een leven lang leren. Onderwijsvoorzieningen faciliteren en accommoderen de dynamiek van de samenleving; functies en voorzieningen veranderen, accommodaties blijven veelal gedurende langere tijd in stand.
6. Onderwijshuisvesting is een instrument voor het stimuleren van samenwerking en synergie tussen functies en voorzieningen.
7. Onderwijshuisvesting versterkt de stedelijke ontwikkeling van Almelo door te voorzien in kwalitatief goede voorzieningen in iedere wijk (brede basisvoorzieningen in de diverse stadsdelen) en stedelijke voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
8. Onderwijshuisvesting is een belangrijk instrument om te sturen op efficiency en effectiviteit met betrekking tot het gebruik van accommodaties en daarmee op het zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgelden.
9. Als gevolg van het terugbrengen van de onderwijslocaties, kunnen vrijkomende locaties ingezet worden voor stedenbouwkundige/planologische ontwikkelingen.

Vanuit deze context heeft de gemeente Almelo de volgende ambitie en doelstellingen voor het onderwijshuisvestingsbeleid. Het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente Almelo moet:

1. Zorgen voor passende en kwalitatieve onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
2. Huisvestingsknelpunten in het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs oplossen.
3. De vraag naar en het aanbod van onderwijsaccommodaties effectief en efficiënt afstemmen rekening houdend met de huidige en toekomstige leerlingenontwikkelingen, het blijvend willen aanbieden van keuzemogelijkheden door een evenwichtige spreiding en bereikbaarheid.
4. Het binnen ruimtelijke en financiële mogelijkheden van de gemeente het onderwijskundige en organisatorische beleid van de schoolbesturen en scholen accommoderen én stimuleren. Dit heeft o.a. betrekking op de verdere uitwerking van de Scholenvisie, de ambities met betrekking tot de VMBO-campus en het verder ontwikkelen van het speciaal onderwijs als expertisecentra.
5. Het inhoudelijke beleid van de Gemeente Almelo met betrekking tot o.a. het voorkomen van schooluitval, het behalen van startkwalificaties, het integraal jeugdbeleid e.d.) accommoderen én stimuleren.
6. ‘Slimme’ combinaties stimuleren bijvoorbeeld in het kader van de IKC-vorming en het gemeentelijk accommodatiebeleid zodat de samenwerking optimaal geaccommodeerd wordt.
7. Bijdragen aan de gemeentelijke ambitie het maatschappelijk vastgoed voor onderwijs, welzijn, cultuur, sport open te stellen voor diverse activiteiten en doelgroepen.
8. Ook bijdragen aan de gemeentelijke en schoolbestuurlijke ambities met betrekking tot duurzaamheid. In de onderwijshuisvesting streven de gemeente en schoolbesturen ernaar om vanuit een gezamenlijke ambitie en verantwoordelijkheid de schoolgebouwen te verduurzamen, daarbij ook rekening houdend met de hedendaagse eisen met betrekking tot ventilatie als gevolg van Covid-19.

3. INLEIDING

De gemeente Almelo heeft de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van 24 basisscholen, 1 school voor speciaal basisonderwijs, 5 scholen voor voortgezet onderwijs (inclusief praktijkschool en ISK, onderdelen van Het Erasmus) en 5 scholen voor speciaal onderwijs. De wijze waarop de gemeente Almelo vormgeeft aan de zorgplicht is onder andere gebaseerd op de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en integrale huisvestingsplannen (IHP).

Om meerdere redenen wil de gemeente Almelo het IHP actualiseren. Een belangrijke reden is dat er de komende jaren sprake is van (verdergaande) krimp en daardoor leerlingendaling, waardoor de ruimtebehoefte aan onderwijsvoorzieningen afneemt. Met inachtneming van deze ontwikkeling wil de gemeente een duurzaam meerjarenperspectief ontwikkelen voor de onderwijshuisvesting. De veroudering van het scholenbestand speelt hierin vanzelfsprekend ook een belangrijke rol. De vraag wordt hierdoor actueler welke keuzes gemaakt dienen te worden met betrekking tot schoolgebouwen die technisch en functioneel gedateerd zijn. Dient sprake te zijn van vervangende nieuwbouw of is levensduurverlenging in combinatie met onderwijskundige aanpassingen een betere optie? Renovatie i.c. levensduurverlenging, hoewel nog geen voorziening in de huisvestingsverordening, is dan ook voor de gemeente Almelo een volwaardig alternatief van vervangende nieuwbouw. De wijziging in verantwoordelijkheden tussen gemeenten en schoolbesturen is hierin ook van belang. Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van de schoolgebouwen. De schoolbesturen in het PO hebben evenals de schoolbesturen in het VO nu ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de aanpassing van de gebouwen. In relatie tot krimp, maar ook beleidsmatige ontwikkelingen met betrekking tot integrale kindcentra, duurzaamheid en passend onderwijs kan een herschikking van de schoolgebouwen onderwijskundig en financieel voor zowel de gemeente als de schoolbesturen interessant zijn (ook in het kader van mogelijkheden tot herontwikkeling). Dit zijn dan ook belangrijke aanleidingen voor de gemeente Almelo om samen met de betrokken schoolbesturen een IHP op te stellen waarbij ook rekening wordt gehouden met diverse maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen en beleid.

Het IHP moet inzicht geven in o.a.:

- de ontwikkeling van de onderwijshuisvesting in relatie tot het aantal verwachte leerlingen en de bijbehorende ruimtebehoefte;
- ontwikkelingsscenario's en oplossingsrichtingen voor huisvestingsvraagstukken voor de korte termijn (2021 - 2024) en een indicatieve doorkijk naar de huisvestingsvraagstukken in de daarop volgende jaren. De scenario's geven inzicht in de verduurzaming van de huisvestingsportefeuille van de gemeente Almelo.
- de investeringsbehoefte voor de komende jaren en de mate waarin sprake is van gezamenlijke financiering vanuit de schoolbesturen en de gemeente (rekening houdend met de door de VNG en PO Raad ontwikkelde voorstellen over renovatie versus vervangende nieuwbouw);
- de kwalitatieve en beleidsmatige aspecten van de onderwijshuisvesting, waarbij ook rekening wordt gehouden met divers aanpalend beleid in de gemeente (bijvoorbeeld integratie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, de vorming van IKC's, passend onderwijs, duurzaamheid en frisse scholen).

Het IHP dient een meerjarenperspectief te bieden waarmee gezorgd wordt voor een duurzame en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningstructuur. Daarmee geeft het IHP richting aan de wijze waarop de voorzieningstructuur zich in de toekomst ontwikkelt. Door de opstelling van het IHP wil de gemeente samen met de schoolbesturen een aantal strategische keuzes maken met betrekking tot onder andere:

- het in stand houden of opheffen van scholen of locaties;
- het plegen van (vervangende) nieuwbouw of renovatie,
- het opvangen van de verwachte krimp in de gemeente;
- de spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen;
- de wijze van financiering van de voorzieningstructuur.

Het IHP is in de afgelopen periode tot stand gekomen door middel van informatieverzameling en deskresearch, alsmede diverse individuele en gezamenlijke overleggen met de betrokken schoolbesturen.

4. ONDERWIJS IN ALMELO

De gemeente Almelo telt 24 basisscholen die gehuisvest zijn op 30 locaties. Binnen het basisonderwijs zijn er drie schoolbesturen met meerdere scholen en locaties. Het betreft de schoolbesturen PCONT, OPOA en Varietas (voorheen Quo Vadis). Daarnaast is er een aantal schoolbesturen met één school in Almelo. Het betreft hier schoolbesturen die ook nog scholen hebben in andere gemeenten (SCOT, Scholengroep Hannah (voorheen VGPO De Oosthoek), VSATHENA en SKOT). In totaal is sprake van 7 schoolbesturen voor basisonderwijs. In iedere wijk is basisonderwijs aanwezig, er is sprake van een goede spreiding van de basisscholen voor openbaar, katholiek en/of christelijk onderwijs.

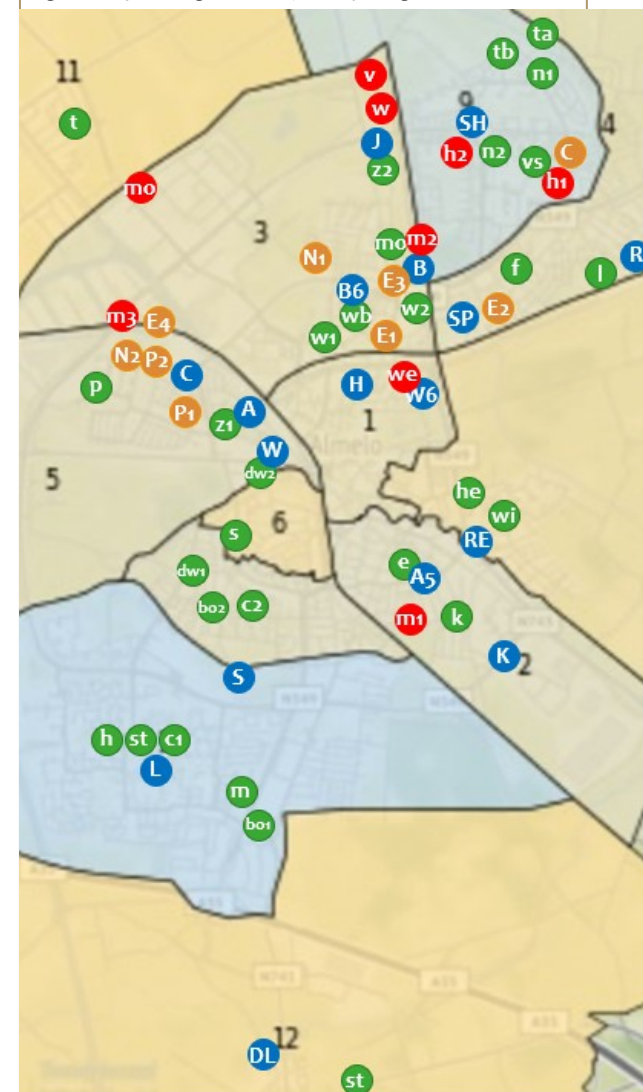
Er zijn in Almelo 5 scholen voor voortgezet onderwijs: Pius X College (2 locaties), Canisius (1 locatie), Het Noordik (2 locaties), Het Erasmus (6 locaties) en Het Zone.college (1 locatie). Voor wat betreft de onderwijshuisvesting is de gemeente niet verantwoordelijk voor het Zone.college. In die zin heeft de gemeente in het kader van de zorgplicht onderwijshuisvesting vooral te maken met de schoolbesturen CSG Het Noordik, Het Erasmus en Stichting Carmelcollege (bestuur van Pius X College en Canisius). Het Erasmus is het enige bestuur met alleen locaties in de gemeente Almelo. Het Noordik en Stichting Carmelcollege besturen ook scholen elders in de regio en/of het land. Het voortgezet onderwijs biedt onderwijs op 11 locaties.

Het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs wordt bestuurd door 3 schoolbesturen, te weten SOTOG, Attendiz en SOCA. In totaal besturen zij 6 scholen verspreid over 9 locaties. SOTOG en Attendiz zijn schoolbesturen die ook elders in Twente en de Achterhoek scholen besturen. SOCA is het bestuur van de speciale basisschool De Welle in Almelo.

Voor het voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs heeft Almelo ook een centrumfunctie; veel leerlingen uit de directe omgeving van de gemeente Almelo bezoeken scholen in de gemeente.

Ook is er een goede spreiding van de sportvoorzieningen. In figuur 1 is de spreiding van voorzieningen

Figuur 1: spreiding onderwijs en sport gemeente Almelo

- basisonderwijs
- (voortgezet) speciaal onderwijs
- voortgezet onderwijs
- sportaccommodaties

weergegeven (de letters in de cirkels staan voor de betreffende scholen, nadere toelichting volgt in hoofdstuk 6 voor het basisonderwijs, 7 voor het (V)SO, 8 voor het VO). Hieronder is de onderwijsvoorzieningsstructuur in Almelo schematisch weergegeven wat betreft schoolbesturen, aantal scholen en locaties.

BASISONDERWIJS			SPECIAAL (BASIS)ONDERWIJS			VOORTGEZET ONDERWIJS		
Varietas	5 scholen	7 locaties	Attendiz	2 scholen	4 locaties	CSG Het Noordik	1 school	2 locaties
OPOA	9 scholen	11 locaties	SOTOG	3 scholen	4 locaties	OSG Het Erasmus	2 scholen	6 locaties
PCONT	6 scholen	8 locaties	SOCA	1 school	1 locatie	St. Carmel	2 scholen	3 locaties
SCOT	1 school	1 locatie						
Scholengroep Hannah	1 school	1 locatie						
VSATHENA	1 school	1 locatie						
SKOT	1 school	1 locatie						

In totaal zijn er 50 onderwijslocaties in de gemeente Almelo (waarvoor de gemeentelijke zorgplicht onderwijshuisvesting geldt). De gemiddelde leeftijd van de gebouwen is 44 jaar. Het oudste onderwijsgebouw is de basisschool St. Egbertus (stichtingsjaar 1923), de jongste gebouwen Praktijkonderwijs Het Erasmus, SO De Wissel en VSO De Veenlanden (stichtingsjaren 2009). De gemiddelde leeftijd is weliswaar hoog van de onderwijsgebouwen, maar in de tussentijd hebben de nodige aanpassingen en renovaties plaatsgevonden.

5. BELEIDSAMBITIES EN -KADER

5.1 ONDERWIJSAMBITIES

De schoolbesturen en de gemeente willen gezamenlijk werken aan toekomstgericht en toekomstbestendig onderwijs door aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase en ontwikkelingsmogelijkheden van iedere leerling in Almelo. Ieder kind en iedere jongere moet in Almelo zijn of haar talenten maximaal kunnen ontwikkelen in een veilige leeromgeving. De gemeente en de schoolbesturen zien het als hun maatschappelijke en onderwijskundige opgave om via goed onderwijs zich maximaal in te zetten voor de talentontwikkeling van ieder kind en iedere jongere in de gemeente Almelo.

Belangrijk hierin is dat er wordt gestreefd naar versterking van de gehele onderwijsketen waarin diensten in samenhang worden gebracht, zodanig dat een sluitend netwerk bereikt wordt van expertises, activiteiten en voorzieningen, voor kinderen en ouders, waarbij voldoende keuzemogelijkheden zijn. Hierbij moet er niet alleen een verbinding worden gelegd tussen de scholen, maar ook met o.a. overige kindfuncties, jeugdzorg en de maatschappelijke omgeving voor de versterking en voortzetting van de ontwikkelingslijnen en -kansen.

Onderwijsambitie primair onderwijs (basis- en speciaal basisonderwijs)

Voor het primair onderwijs geldt dat de schoolbesturen bovenstaande ambitie waar willen maken via een regisserende positie van het basisonderwijs in de keten van kindvoorzieningen voor 0 tot 12 jaar. Dit is onder andere benoemd in de in 2015 opgestelde 'Scholenvisie'. Deze beleidsvisie beoogde twee doelstellingen, namelijk enerzijds de versterking van de voorzieningenstructuur door de vorming van integrale kindcentra (IKC's) en anderzijds het terugdringen van de leegstand in het basisonderwijs. De Scholenvisie is opgesteld door de drie grootste schoolbesturen (PCONT, OPOA en Varietas) en de gemeente. De IKC's moeten gaan functioneren als centrum van waaruit ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen binnen en buiten de school met elkaar in verband worden gebracht, samen met andere professionele partners.

Daarbij is door diversiteit van het aanbod voldoende keuzemogelijkheid gegarandeerd in onderwijsconcepten en levensbeschouwelijke achtergronden. In de Scholenvisie is uitgegaan van een 11-tal IKC-gebieden waarbinnen deze IKC-vorming verder invulling dient te krijgen. In deze gebieden dient het onderwijsaanbod verbreed te worden met opvang, zorg en ondersteuning voor kinderen en ouders. De gemeente ondersteunt deze ontwikkeling en wil de schoolbesturen binnen financiële en ruimtelijke mogelijkheden ruimte bieden om te komen tot een bij de omgeving passende invulling van de het onderwijsaanbod i.c. de IKC-vorming. Er is geen sprake van een blauwdruk voor de IKC-vorming; de specifieke 'couleur locale' van een IKC-gebied dient de vorm en inhoud van de IKC-vorming te bepalen. Belangrijk gemeentelijk uitgangspunt is echter dat conform de Scholenvisie de IKC-vorming ook gepaard gaat met een reductie van de overcapaciteit in bepaalde gebieden, echter in die mate dat er voldoende ruimte blijft voor de gezamenlijke IKC ambitie van gemeente en het onderwijs. Op basis van gezamenlijke schoolbestuurlijke en gemeentelijke beleidskeuzes en -ambities vindt leegstandsreductie plaats. In die zin volgt vorm - de toekomstige voorzieningenstructuur - de inhoud.

Onderwijsambitie (voortgezet) speciaal onderwijs

Goed onderwijs aan leerlingen met een specifieke behoefte in een duidelijke, gestructureerde onderwijsomgeving waar rust, veiligheid en structuur sleutelwoorden zijn om te kunnen oefenen in diverse (kritische) situaties. Het speciaal onderwijs moet een bron van aandacht, ondersteuning, uitdaging, kennisoverdracht en normen en waarden zijn voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dit betekent niet een geïsoleerde positie van het speciaal onderwijs, maar samenwerking met het regulier onderwijs waar mogelijk vanuit de expertiserol van het speciaal onderwijs. Voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs die een diplomagerichte route volgen kan deze samenwerking er echter anders uitzien dan voor leerlingen die zijn aangewezen op zware ondersteuning. Kleinschaligheid en veiligheid zijn en blijven belangrijke uitgangspunten in het vormgeven van de samenwerking met het regulier onderwijs. In zowel het speciaal als voortgezet speciaal onderwijs is sprake van een verdergaande ontwikkeling van de expertrol met betrekking tot leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Onderwijsambitie voortgezet onderwijs

De gezamenlijke onderwijsambitie in het voortgezet onderwijs is gericht op de versterking van het beroepsgerichte voorbereidend beroepsonderwijs (VMBO). CSG Het Noordik, Pius X College en OSG Het Erasmus - de VO-scholen met beroepsgericht VMBO - streven gezamenlijk naar een duurzaam beroepsgericht VMBO. De samenwerking in het VMBO is gewenst om sneller en beter te kunnen inspelen op de regionale arbeidsmarkt en de wens om nog meer te investeren in contacten met het vervolgonderwijs en het bedrijfsleven. Tevens zijn dalende leerlingenaantallen in de regio Almelo aanleiding om samen te werken in het VMBO. Om kwalitatief goed VMBO te behouden is het wenselijk de krachten te bundelen zodat aantrekkelijk beroepsgericht VMBO wordt aangeboden. In hoofdstuk 8 wordt verder ingegaan op de beleidsambitie en de vertaling naar de huisvesting.

5.2 HUISVESTINGSAMBITIES

Door de leerlingendaling neemt de ruimtebehoefte aan onderwijsvoorzieningen in de gemeente Almelo de komende jaren verder af. Voorkomen moet worden dat er teveel capaciteit in stand moet worden gehouden. Dit leidt tot onnodige kosten voor zowel de schoolbesturen als de gemeente omdat er geen vergoeding van de Rijksoverheid tegenover staat. Het wordt voor schoolbesturen hierdoor ook complexer de huidige onderwijskwaliteit te organiseren en te behouden; met minder inkomsten of middelen moet de kwaliteit in stand worden gehouden. Dit verschijnsel dat door krimp de kosten per leerling sterker toenemen dan de lumpsum per leerling wordt kostenremanentie genoemd. Het verminderen van de leegstand is daarom een belangrijke beleidsambitie en gemeentelijk uitgangspunt. In deze vermindering dient echter een balans gevonden te worden tussen het duurzaam blijvend kunnen exploiteren van de voorzieningen en het ruimte bieden voor beleidsmatige en onderwijskundige ontwikkelingen waaronder de vorming van IKC's. De leegstand biedt immers ook mogelijkheden aanvullende functies toe te voegen die van belang zijn voor de talentontwikkeling van kinderen en jongeren. Zoals reeds aangegeven vindt leegstandsreductie plaats op basis van gezamenlijke schoolbestuurlijke en gemeentelijke beleidskeuzes.

De aanwezige leegstand i.c. beschikbare overcapaciteit betekent ook dat in het huisvestingsbeleid de focus meer gericht zal zijn op de inzet van de bestaande capaciteit in plaats van uitbreiding. Optimalisering van de bestaande capaciteit verdient de voorkeur voordat nieuwe investeringen voor uitbreiding plaatsvinden.

Huisvestingsambitie primair onderwijs

In het basisonderwijs staat de vorming van IKC's in de 11 IKC-gebieden centraal. Het hart van IKC's wordt primair gevormd door de basisscholen, inclusief voorschoolse educatie in de vorm van peuterspeelzaalwerk en/of kinderdagopvang. Er is geen sprake van een IKC-blauwdruk. Een IKC kan ook bestaan uit meerdere scholen, die de 'kern' vormen, gericht op het realiseren van een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn van het kind. Daaromheen wordt op basis van lokale behoefte in het IKC-gebied het aanbod verbreed met opvang, zorg en ondersteuning voor kinderen en ouders zodat een hecht netwerk van diensten aanwezig is dat gezamenlijk werkt aan een stabiele intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen. Tevens kunnen voorzieningen en/of activiteiten worden gehuisvest of toegevoegd die een verrijking zijn voor het aanbod. Te denken is aan culturele en sportvoorzieningen en/of activiteiten. Het is aan de gezamenlijke schoolbesturen in een betreffend gebied om te komen met passende voorzieningen; de gemeente wil dit binnen financiële en ruimtelijke mogelijkheden faciliteren door o.a. ook de leegstand beschikbaar te stellen voor aanvullende voorzieningen en functies. Dit vraagt dan wel een eenduidig beleid met betrekking tot medegebruik en verhuur (zie 5.3). In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op de huisvesting van het basisonderwijs.

Huisvestingsambitie (voortgezet) speciaal onderwijs

Binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs is het van belang dat de samenwerking tussen de scholen en de gespecialiseerde ondersteuning, zoals o.a. de samenwerking met 'Jarabee' en de eventuele samen-

werking met het regulier onderwijs, ook in de toekomst gewaarborgd is en ruimtelijk ook mogelijk blijft. In die zin zal bij de vernieuwing van de huisvesting speciaal onderwijs de IKC-vorming, maar dan op maat van het speciaal onderwijs, ruimtelijk mogelijk moeten zijn. In hoofdstuk 7 wordt verder ingegaan op de huisvestingsambities van het (voortgezet) speciaal onderwijs.

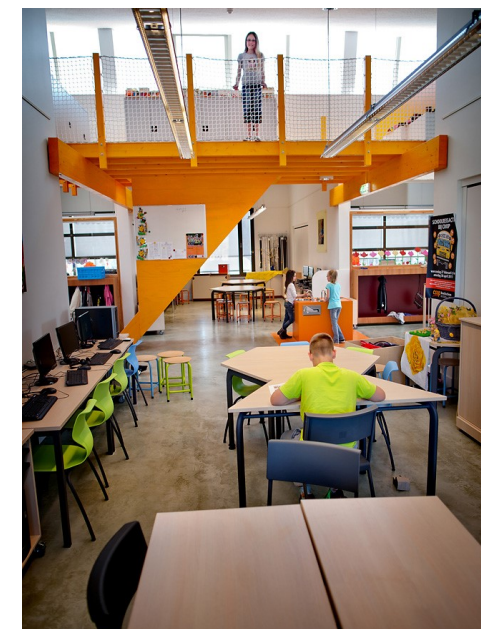
Huisvestingsambitie voortgezet onderwijs

Binnen het voortgezet onderwijs in Almelo ligt de grootste uitdaging bij het versterken van het beroepsgerichte VMBO. De schoolbesturen van CSG Het Noordik, Pius X College en OSG Het Erasmus willen de leerlingen van het beroepsgerichte VMBO op 1 locatie huisvesten om zo o.a. aantrekkelijk VMBO-onderwijs aan te kunnen bieden voor de leerlingen in Almelo en omgeving (zie hoofdstuk 8).

5.3 MEDEBRUIK EN VERHUUR

Er is geen sprake van beleid met betrekking tot medegebruik en verhuur anders dan hetgeen is opgenomen in de huisvestingsverordening. De leegstand wordt door een aantal schoolbesturen in medegebruik gegeven of verhuurd aan (semi-)maatschappelijke en/of commerciële partijen. Een aantal van deze medegebruik- en verhuursituaties is bekend bij de gemeente. Aangezien de gemeente de kapitaallasten voor de schoolgebouwen financiert, wil de gemeente dat schoolbesturen ook een component van de huur afdragen aan de gemeente in die situaties waarin sprake is van verhuur in plaats van medegebruik. De gemeente is van mening dat door de daling van het aantal leerlingen en de gevolgen hiervan voor de inkomsten in het Gemeentefonds er sprake is van inkomstenderving omdat de kapitaallasten volledig op de gemeentelijke begroting blijven drukken. Door de afdracht van een deel van de huur kan deze inkomstenderving in het Gemeentefonds worden gecompenseerd (zoals de huur ook een deel van de exploitatielasten van het schoolbestuur compenseert).

Voor het gebruik van leegstaande ruimten in schoolgebouwen maakt de regelgeving onderscheid in verhuur en medegebruik. Er wordt gesproken over verhuur als er geen sprake is van een organisatie met een maatschappelijk, cultureel of sociaal doel. In ieder geval geldt voor organisaties met een commerciële

doelstelling dat deze vallen onder het begrip ‘verhuur’, waaronder ook kinderopvangorganisaties sinds de harmonisering in de kinderopvang. Voor verhuur van ruimten in schoolgebouwen moet toestemming worden gevraagd aan het college van Burgemeester en Wethouders. Van medegebruik is sprake wanneer leegstaande ruimten in een schoolgebouw gebruikt worden door uit de openbare kas bekostigd onderwijs of voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden. Voor medegebruik is geen toestemming van het college van B&W nodig. Hoewel er geen informatieplicht voor het schoolbestuur geldt, wil de gemeente Almelo in het kader van de IKC-vorming geïnformeerd worden over het medegebruik vanwege haar zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. In de vaststelling van welke activiteiten behoren tot culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden, kan ook een bepaling inzake de informatieplicht worden opgenomen.

Voor de verhuur van ruimten moet een minimaal kostendekkende huurprijs worden gevraagd. Het bepalen van de hoogte van de huurprijs is voorbehouden aan de partijen die samen een huurovereenkomst aangaan. Bij schoolgebouwen is de verhurende partij veelal het schoolbestuur (juridisch eigenaar van het schoolgebouw). Omdat de gemeente derhalve geen partij is bij de betreffende huurovereenkomst, is het college niet bevoegd om de hoogte van de huurprijs te bepalen. Wel kan het college het schoolbestuur vragen een deel van de huur af te dragen aan de gemeente. In het verleden heeft de Raad van State hierover uitspraken gedaan dat gemeenten een huurvergoeding mogen vragen bij de verhuur van schoolgebouwen. Er dient dan wel sprake te zijn van de volgende voorwaarden:

- a. het gevraagde bedrag is noodzakelijk omdat de gemeente bij achterwege laten van een huurvergoeding een financieel nadeel leidt;
- b. de hoogte van het bedrag dat de gemeente vraagt, moet rechtstreeks gerelateerd zijn aan de extra kosten die de gemeente moet maken;
- c. de bijdrage moet ten goede komen aan onderwijshuisvesting.

De voorwaarden a en b zijn moeilijk aantoonbaar wanneer sprake is van bestaande gebouwen. In multifunctionele accommodaties waar de gemeente eigenaar van is, ligt het vragen van een commerciële huur

eenvoudiger omdat dan de gemeente direct bij de kinderopvang of andere organisatie een huurvergoeding in rekening kan brengen, waarbij rekening kan worden gehouden met het commerciële karakter van de activiteit. Ook bij nieuwe schoolgebouwen is het voor de gemeente eenvoudiger om aan te tonen dat de gemeente extra kosten heeft gemaakt omdat er dan vrijwel altijd extra vierkante meters worden gerealiseerd voor de kinderopvang of andere commerciële activiteit. Om dit ook in bestaande gebouwen mogelijk te maken, kan er voor worden gekozen om het gebouwdeel dat de commerciële organisatie huurt te onttrekken aan de onderwijsbestemming, conform artikel 110 van de WPO.

Indien de gemeente een deel van de huur wil innen bij het schoolbestuur dan kan dit nu pas na en in overleg met de schoolbesturen. Wanneer de schoolbesturen bereid zijn een deel van de huur af te dragen, moet dit formeel worden vastgelegd in een overeenkomst. Indien dit niet haalbaar is, kan de buitengebruikstelling worden overwogen conform bovengenoemd wetsartikel.

In het gezamenlijk streven naar IKC's in Almelo, waarbij er vormgegeven wordt aan een doorlopende leer- en ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar, is een belangrijke voorwaarde de aanwezigheid van een kinderopvangorganisatie. Het voorstel is om in bestaande situaties als in eventuele nieuwbouw een uniform verhuurbeleid toe te passen met een nader vast te stellen huurtarief, alsmede de beschikbaar te stellen capaciteit. Het betreft hier het aan de gemeente af te dragen huurtarief. Naast het huurtarief maakt het schoolbestuur afspraken met de huurder voor een exploitatievergoeding c.q. servicekosten t.b.v. energielasten, schoonmaak en onderhoud. Deze exploitatievergoeding is voor het schoolbestuur.

De consequentie kan zijn dat kinderopvangorganisaties meer moeten gaan betalen als gevolg van de uitwerking van het huur-verhuurbeleid, waardoor zij de huurovereenkomst beëindigen. Eventueel kan overwogen worden deze beleidsmaatregel te verbinden aan de mogelijkheid de ruimte buiten gebruik te stellen, waardoor er meer zekerheid en continuïteit ontstaat voor de huurder. Dit kan ook noodzakelijk zijn voor de afdracht van de huurvergoeding aan de gemeente. Bijkomend effect is dat de capaciteit afneemt, waardoor de leegstand teruggedrongen wordt. Dit is ook één van de huisvestingsambities. Het tijdelijk of

structureel buitengebruik stellen is aan de orde indien duidelijk is dat de huisvesting niet meer nodig is voor het onderwijs en het gebouwtechnisch makkelijk te realiseren is (bijvoorbeeld het buiten gebruik stellen van een vleugel van een gebouw).

Bovenstaande voorstel inzake de afdracht van een huurvergoeding aan de gemeente zal worden uitgewerkt in een nadere beleidsregel. De inhoud van deze beleidsregel wordt op voorstel van de gemeente met de schoolbesturen besproken tijdens een op overeenstemming gericht overleg met de Onderwijstafel.

5.4 VERDUURZAMING SCHOLEN

De verduurzaming van de schoolgebouwen ziet de gemeente als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en de gemeente. Vanuit exploitatieoverwegingen hebben schoolbesturen hierin ook een verantwoordelijkheid. In algemene zin geldt dat de gemeente Almelo t.a.v. verduurzaming van maatschappelijk vastgoed streeft naar maximale verduurzaming, inhoudende alle maatregelen te nemen die technisch mogelijk zijn en waarbij sprake is van een redelijke terugverdientermijn. Van belang hierbij is een integrale aanpak, waarin investeringen met een laag rendement worden vereffend met investeringen met een hoog rendement, waardoor het totaal rendement positief en acceptabel is. Specifiek voor nieuwbouw gelden de wettelijke uitgangspunten energie-neutraliteit (B)ENG) en aardgasvrij.

Echter ook in het kader van levensduurverlenging van gebouwen zullen de mogelijkheden onderzocht moeten worden. Voorkomen moet immers worden dat duurzaamheid alleen een onderdeel is van vervangende nieuwbouw. In bestaande gebouwen wordt gestreefd naar maximale verduurzaming, waarbij er altijd een kostenbatenanalyse nodig is om te beoordelen of de maatregelen binnen financiële kaders redelijkerwijs verantwoord te realiseren zijn. Ook in bestaande bouw streeft de gemeente naar energie-neutraliteit en aardgasvrij. Indien aardgasvrij niet mogelijk is, moeten maatregelen zo georganiseerd wor-

den opdat aardgasvrij op termijn mogelijk is (aardgas vrij-ready). Aanvullend geldt dat de gemeente minimaal streeft naar het behalen van de 2020 doelstellingen, te weten 20 % energiereductie, 20 % CO₂ reductie, 20 % gebruik duurzame bronnen.

In het kader van verduurzaming door renovatie/levensduurverlenging is het verbeteren van de technische kwaliteit naast de functionaliteit een belangrijk aandachtspunt. Een levensduurverlenging wordt gezien als een ingrijpende renovatie waarin het gebouw op het niveau van de huidige technische en functionele eisen wordt gebracht. Dit betekent dat de renovatie de kwaliteit van het gebouw moet brengen op het niveau van het dan geldende Bouwbesluit. Belangrijke aandachtspunten hierin zijn o.a. de ventilatie in scholen en ook de in sommige scholen aanwezige loden leidingen. De ventilatie vraagt in het kader van de Covid-19-problematiek (coronavirus) de nodige aandacht van de gemeente en de schoolbesturen. Dit geldt ook voor het vervangen van loden leidingen. In het kader van de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de dagelijkse exploitatie zullen schoolbesturen, ook wanneer er geen sprake is van vervangende nieuwbouw en/of renovatie, de nodige maatregelen moeten nemen. Dit geldt ook voor de onderwijsaccommodaties die de gemeente in eigendom heeft en die niet zijn overgedragen aan de schoolbesturen. Dit betreffen o.a. de locatie Eninver, Het Palet, De Weier locatie Haghoeksweg, ISK Erasmus locatie C. Franckstraat. In het kader van de beschikbaarstelling van € 360 miljoen voor de ventilatieproblematiek in het onderwijs zal nader onderzoek plaatsvinden naar de Almelose situatie in deze. Naast de Rijksmiddelen hiervoor zal er echter sprake moeten zijn van cofinanciering ter hoogte van 70 % van de te nemen maatregelen. Op basis van een gemeentebrede inventarisatie moet in beeld worden gebracht welke aanvullende maatregelen nodig zijn en welke eventuele aanvullende financiering door de schoolbesturen en de gemeente. Voorgesteld wordt om dit thema gezamenlijk - PO, VO en (V)SO - in beeld te brengen en te bespreken in het regulier overleg tussen de gemeente en de schoolbesturen i.c. aan de Onderwijstafel.

5.5 DOORDECENTRALISATIE

De onderwijswetgeving voorziet in de mogelijkheid van zogenaamde doordecentralisatie, waarbij de gemeente op basis van een doordecentralisatieovereenkomst aan een of meer schoolbesturen een jaarlijkse

vergoeding verstrekt en het schoolbestuur of de schoolbesturen zelf zorgen voor de financiering van de onderwijshuisvesting. De overdracht van middelen wordt dan gebruikt voor de realisering van vervangen-de nieuwbouw, maar veelal ook voor het financieren van lopende kosten van de gebouwen die eventueel onderdeel zijn van de overeenkomst. In een doordecentralisatieovereenkomst worden ook afspraken en voorwaarden opgenomen inzake wel of niet volledig overdragen van de gebouwen en terreinen, een eventuele terugkoopplicht en voorkeursrecht en de besteding van de jaarlijkse vergoeding. Het kan ook zo zijn dat de doordecentralisatie wordt gehanteerd als een doeluitkering om een vooraf omschreven huisvestingsproject te realiseren. De jaarlijkse vergoeding is dan niet gekoppeld aan het bedrag per leerling, maar kan ook een vertaalslag zijn van de kapitaalslasten die voortkomen uit de investeringen voor het huisvestingsproject. Deze variant wordt ook wel aangeduid met “budgetovereenkomst” of “projectfinanciering” en vertoont veel overeenkomsten met de methodiek van de huisvestingsverordening voor onderwijs. Belangrijkste verschil is dat de financiering niet via de gemeente verloopt, maar via het schoolbestuur. Het schoolbestuur of de schoolbesturen gaan zelf een geldlening aan bij een financiële instelling en betalen vervolgens de rente en aflossing uit de jaarlijkse vergoeding van de gemeente. Na realisatie staat het gebouw niet op de balans van de gemeente, maar op de balans van het schoolbestuur.

Met een doordecentralisatieovereenkomst blijft formeel gezien de wettelijke zorgplicht voor de gemeente bestaan. De wetgeving staat immers boven een overeenkomst, hetgeen betekent dat schoolbesturen altijd een beroep kunnen blijven doen op de wettelijke bepalingen inzake in dit geval onderwijshuisvesting.

In de discussie over doordecentralisatie op lokaal niveau passeren veelal diverse voor- en nadelen. Of er daadwerkelijk sprake zal zijn van de genoemde voor- en nadelen is erg situationeel en afhankelijk van diverse factoren. En wat voor de een voordeel is, kan voor de ander een nadeel zijn. De rol en positie in onderwijshuisvesting – gemeente versus schoolbesturen - bepaalt in die zin ook de voor- en nadelen. Doordecentralisatie is in elk geval maatwerk waarbij in iedere situatie zal moeten worden bezien of de voordelen opwegen tegen de nadelen, dan wel dat er zulke voorwaarden gerealiseerd of afspraken gemaakt kun-

nen worden zodat de nadelen geminimaliseerd worden.

Doordecentralisatie is bovenal een financieel en politiek-bestuurlijk vraagstuk. Financieel vanwege de vraag in hoeverre de indicatieve middelen, die nodig zijn voor de uitkeringen aan de schoolbesturen op basis van leerlingenaantallen, binnen de gemeente vrijgespeeld i.c. vrijgemaakt kunnen worden. Het is ook een politiek-bestuurlijk vraagstuk, waarbij het gaat om een keuze tussen enerzijds het versterken van de autonomie van schoolbesturen door de verantwoordelijkheden voor onderwijs, organisatie en huisvesting in een hand te leggen versus anderzijds een keuze voor het behouden van de mogelijkheid om integrale afwegingen op lokaal niveau te maken.

De regie op middelen die de gemeente ontvangt uit de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds wordt door doordecentralisatie geringer. Dit staat op gespannen voet met de positie van de gemeente Almelo, die vanwege haar financiële verleden (tot 1 januari 2020 stond de gemeente onder verscherpt toezicht) ook de financiële regie wil versterken en meer in eigen beheer blijven doen. Voor de gemeente is er dan ook geen aanleiding over te gaan tot doordecentralisatie. Vanuit de visie dat op lokaal niveau de beste keuzes gemaakt kunnen worden voor de voorzieningen voor o.a. onderwijs, opvang, welzijn, heeft de Rijksoverheid in 1997 de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting bij de gemeenten gelegd. Om te zorgen voor passende, eigentijdse, veilige scholen. Maar ook om ruimte voor participatie en een leven lang leren voor anderen te creëren en verbindingen mogelijk te maken met overige beleidsterreinen waarvoor de gemeente de verantwoordelijkheid draagt. Dit heeft voor de gemeente Almelo ook betrekking op de rol die onderwijshuisvesting kan hebben als belangrijke katalysator voor stedenbouwkundige ontwikkeling en vernieuwing van een buurt, een wijk of de gehele stad. Onderwijshuisvesting raakt derhalve diverse gemeentelijke en schoolbestuurlijke domeinen. Daarbij staat vanzelfsprekend op de eerste plaats het behouden en realiseren van goede, kwalitatieve, toekomstgerichte en veilige scholen voor alle kinderen en leerlingen in Almelo. De gemeente ziet hierin een belangrijk rol voor haar weggelegd en wil hierin de nodige regie behouden. Hierin past het beleidsinstrument onderwijshuisvesting, dat zij van-

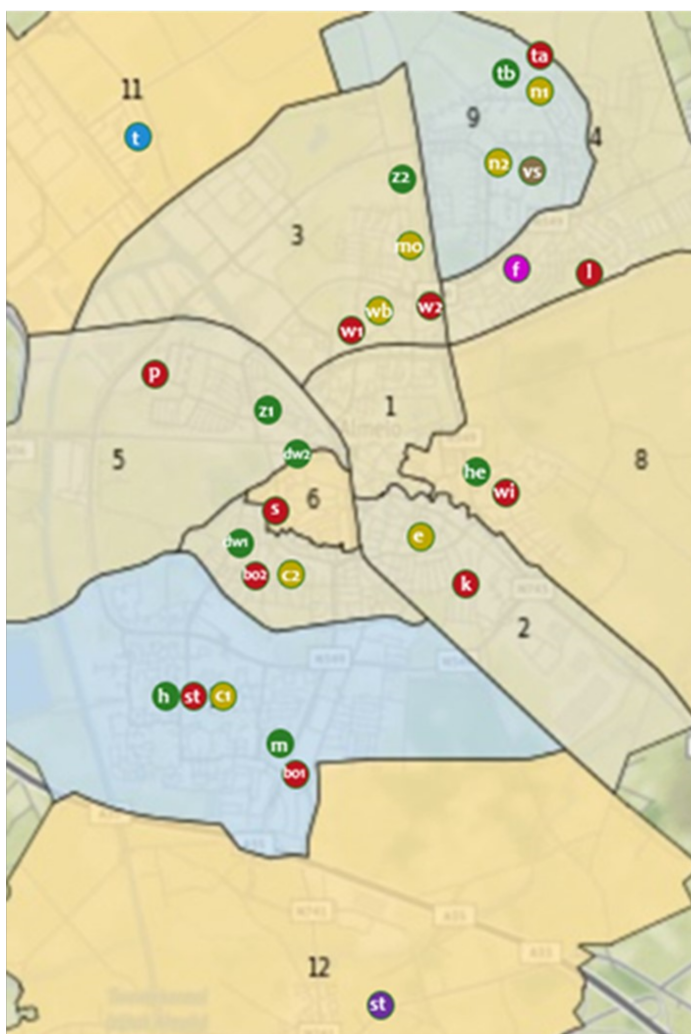
zelfsprekend in goed overleg en samenspraak met de schoolbesturen wil inzetten om de schoolbestuurlijke en gemeentelijke ambities blijvend te realiseren. De gemeente kiest hierin voor samenwerking en samenspraak met de schoolbesturen vanuit de huidige verantwoordelijkheidsverdeling in plaats van overdracht van taken i.c. beleidsinstrumenten.

6. BASISONDERWIJS

6.1 ALGEMEEN OVERZICHT

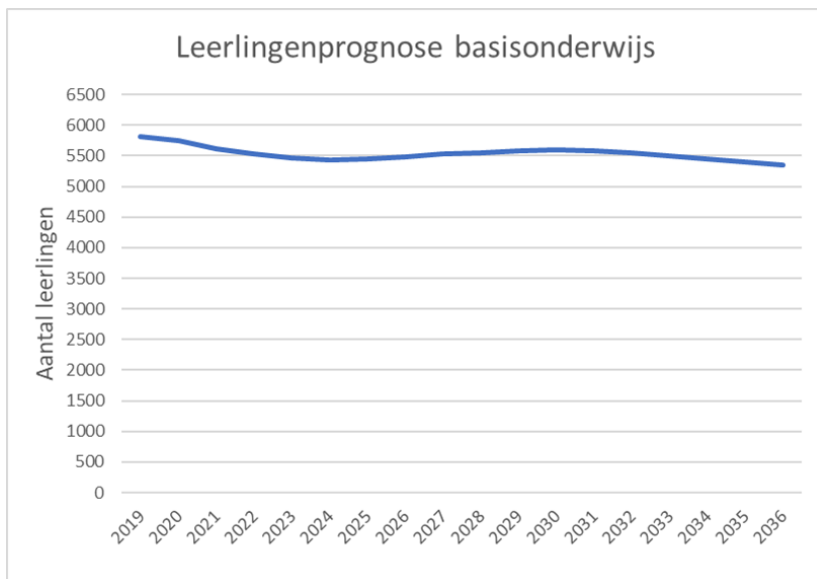
In onderstaand schema is de spreiding van de basisscholen weergegeven (per schoolbestuur in een bepaalde kleur).

Scholen	Afkorting	Scholen	Afkorting
OPOA		VARIETAS	
De Tandem	TA	De Noorderborch (Havezathe)	N1
Het Letterveld	L	De Noorderborch (Welgelegen)	N2
De Weier (Vissedijk)	W1	De Compaan (Kolibrrie)	C1
De Weier (Haghoek)	W2	De Compaan (Maardijk)	C2
Het Palet (NT2)	P	St. Egbertusschool	E
STEP!	S	De Wereldboom	WB
De Bonkelaar (Rotsduif)	BO1	Montessorischool	MO
De Bonkelaar (J. Tooropstr.)	BO2	VGPO De Oosthoek	
De Windhoek	WI	GBS De Fakkel	F
De Kubus	K	VSATHENA	
De Stapvoorde	ST	De Vrije School	VS
PCONT		SKOT	
De Telgenborch	TB	St. Stephanus	ST
De Zegge (Apollolaan)	Z1	SCOT	
De Zegge (J. van Burenlaan)	Z2	De Tweeklank	T
De Wierde (S. Robertsonlaan)	DW1		
De Wierde (W. de Clerqstr.)	DW2		
De Heemde	HE		
De Huve	H		
De Mare	M		

6.2 LEERLINGENPROGNOSES BASISONDERWIJS

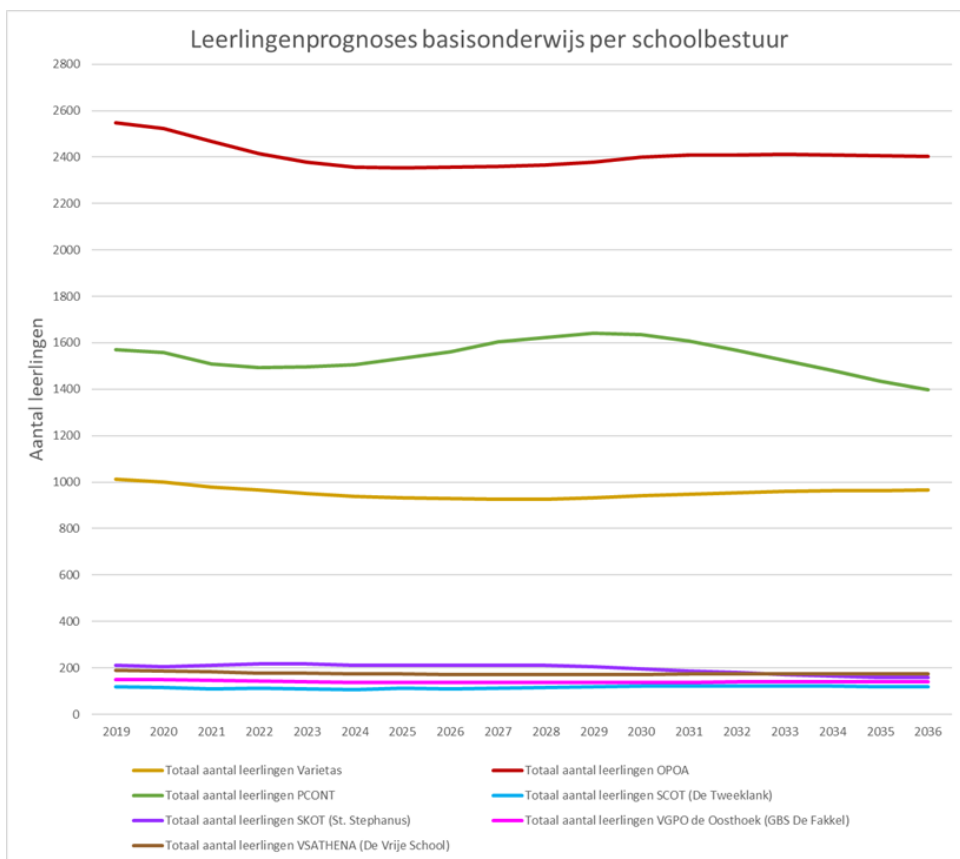
In onderstaande grafiek is de leerlingprognose weergegeven voor het basisonderwijs.

Het leerlingenaantal in het basisonderwijs is in 2019 is ongeveer 5.800 en zal tot 2024 licht dalen naar circa 5.400 leerlingen (bron leerlingenprognoses Kennispunt Twente, augustus 2018). De prognose laat zien dat er tussen 2024 en 2030 wellicht weer sprake zal zijn van een lichte stijging van het aantal leerlingen tot ongeveer 5.600. Na 2030 zal het leerlingenaantal volgens de prognose weer afnemen naar circa 5.350 leerlingen in 2036. Over deze periode is sprake van een daling van circa 8 % van het aantal leerlingen in het basisonderwijs (in bijlage 1 zijn de leerlingenprognoses per school opgenomen). De daling van het aantal leerlingen betekent ook een daling van de ruimtebehoefte.

In onderstaande grafiek zijn de leerlingenprognoses per schoolbestuur weergegeven. OPOA is het grootste schoolbestuur met op dit moment zo'n 2.550 leerlingen, gevolgd door PCONT met circa 1.600 leerlingen en Varietas met circa 1.000 leerlingen (het betreft hier het aantal leerlingen van Varietas in de gemeente Almelo). De

overige schoolbesturen hebben 1 school in de gemeente Almelo waarvan de leerlingenprognoses relatief stabiel zijn en variëren tussen de 100 en 200 leerlingen anno heden. De prognoses bij alle schoolbesturen laten een lichte daling zijn een daarna een zekere stabilisering. Alleen bij PCONT is sprake van een lichte stijging van het leerlingenaantal tussen 2024 en 2029. Daarna daalt het leerlingenaantal hier sterker.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de ruimtebehoefte in het basisonderwijs.

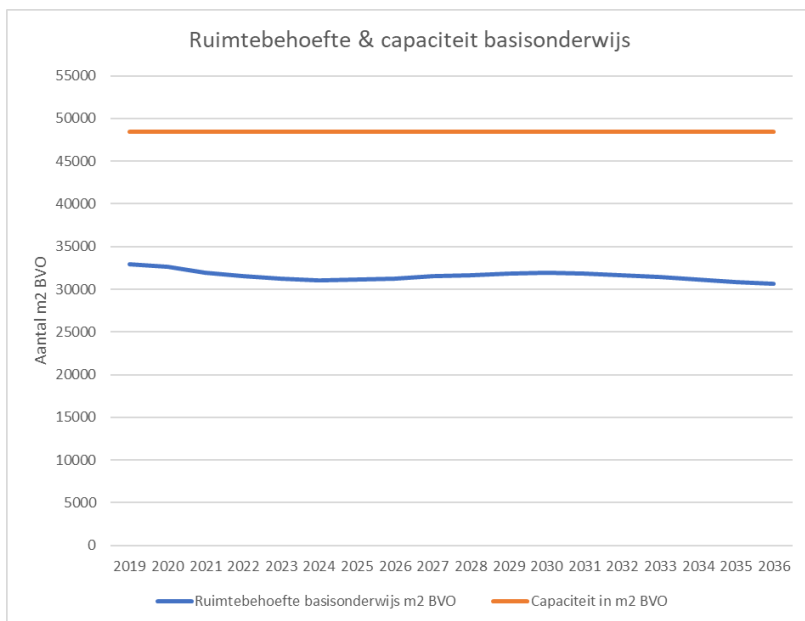
6.3 RUIMTEBEHOEFTE BASISONDERWIJS

Zoals reeds eerder benoemd, is er sprake van een (forse) overcapaciteit in het basisonderwijs. De beschikbare capaciteit voor het basisonderwijs bedraagt circa 48.500 m² BVO, terwijl de ruimtebehoefte circa 32.000 m² BVO bedraagt. Er is sprake van een overcapaciteit van circa 16.500 m² BVO, hetgeen circa 34 % van de beschikbare capaciteit bedraagt ondanks de reeds gerealiseerde reductie in de afgelopen jaren. Sinds de opstelling van de Scholenvisie hebben er al enkele herstructureringen (fusies, samenvoegingen, sluitingen) door de schoolbesturen plaatsgevonden. De overcapaciteit en daarmee het aantal scholen en/of locaties is daardoor al iets vermindert. Door echter de nog steeds aan de orde zijnde leerlingendaling blijft er nu nog steeds sprake van een ruime overcapaciteit in het basisonderwijs. Verdergaande herstructurering c.q. reductie van de leegstand is vanuit kosten-/exploitatieoverwegingen wenselijk.

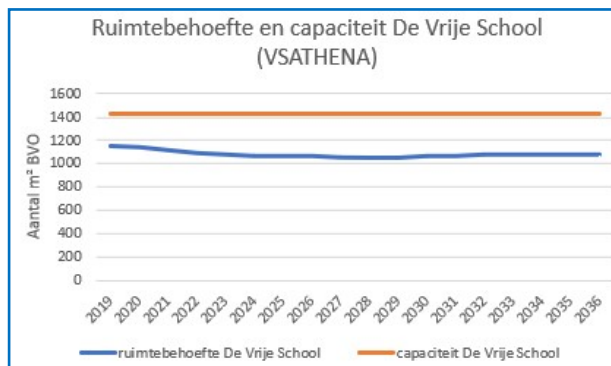
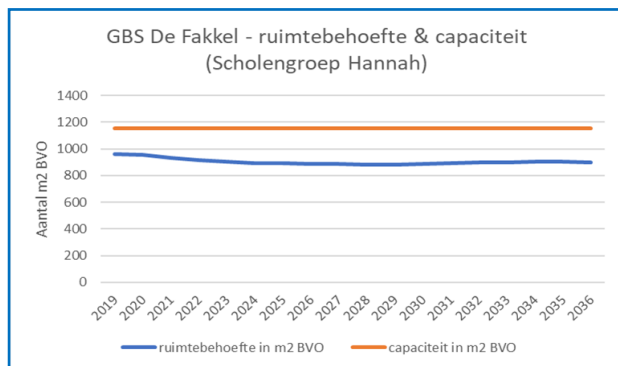
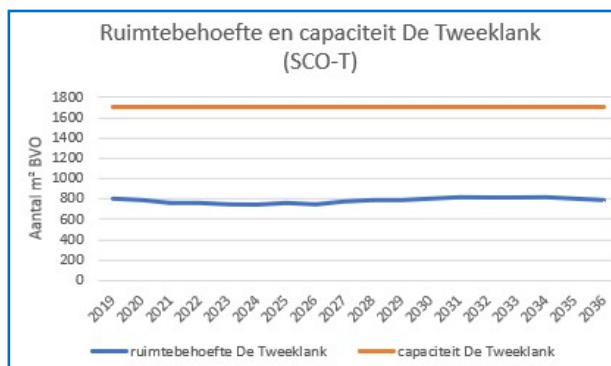
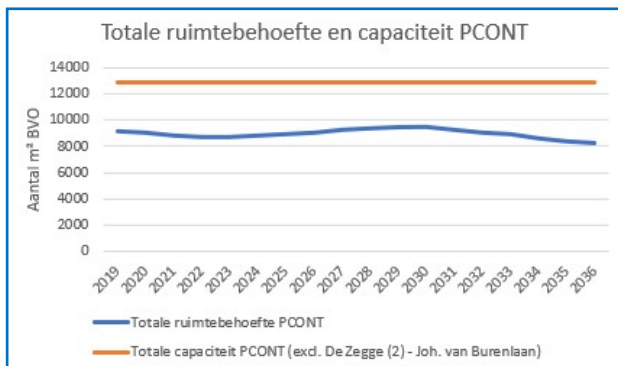
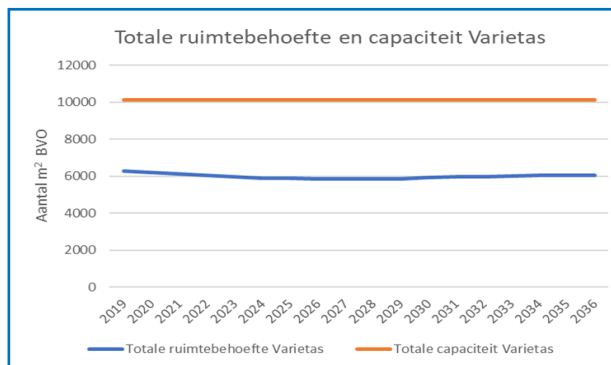
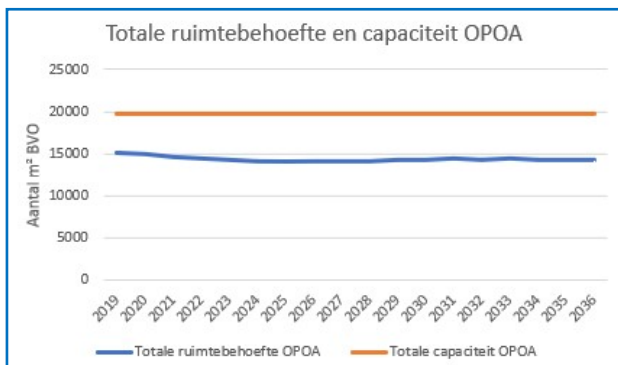
Opgemerkt dient te worden dat er sprake is van normatieve leegstand berekend op basis van de normering in de verordening onderwijshuisvesting. De feitelijke leegstand is lager dan 16.500 m² BVO omdat er sprake is van medegebruik en verhuur en het door scholen onderwijskundige gebruik van de overcapaciteit (kleinere groepen, individueel en in kleine groepen werken). De leegstand wordt derhalve deels benut door de scholen voor diverse doeleinden. In deze leegstand wordt ook de IKC-vorming gefaciliteerd door medegebruik en/of verhuur ten behoeve van kinderopvang.

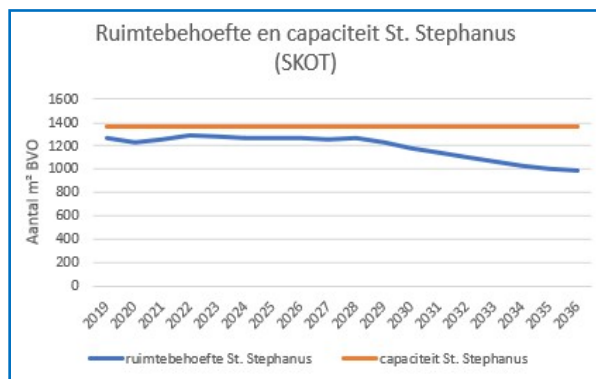
In de grafiek op de volgende bladzijde is de ruimtebehoefte versus de beschikbare capaciteit weergegeven. (in bijlage 2 is de ruimtebehoefte versus de capaciteit per school opgenomen).

De overcapaciteit doet zich voor bij alle grote schoolbesturen. In onderstaande grafieken is de ruimtebehoefte versus de capaciteit van de schoolbesturen voor primair onderwijs weergegeven.

Te zien is dat er bij alle schoolbesturen sprake is van een overcapaciteit. De totale beschikbare capaciteit per schoolbestuur is meer dan voldoende om aan de schoolbestuurlijke ruimtebehoefte te voldoen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat er bij de grotere schoolbesturen verschillen kunnen ontstaan tussen scholen, waarbij de ene school wellicht een overcapaciteit heeft en de andere school een tekort.

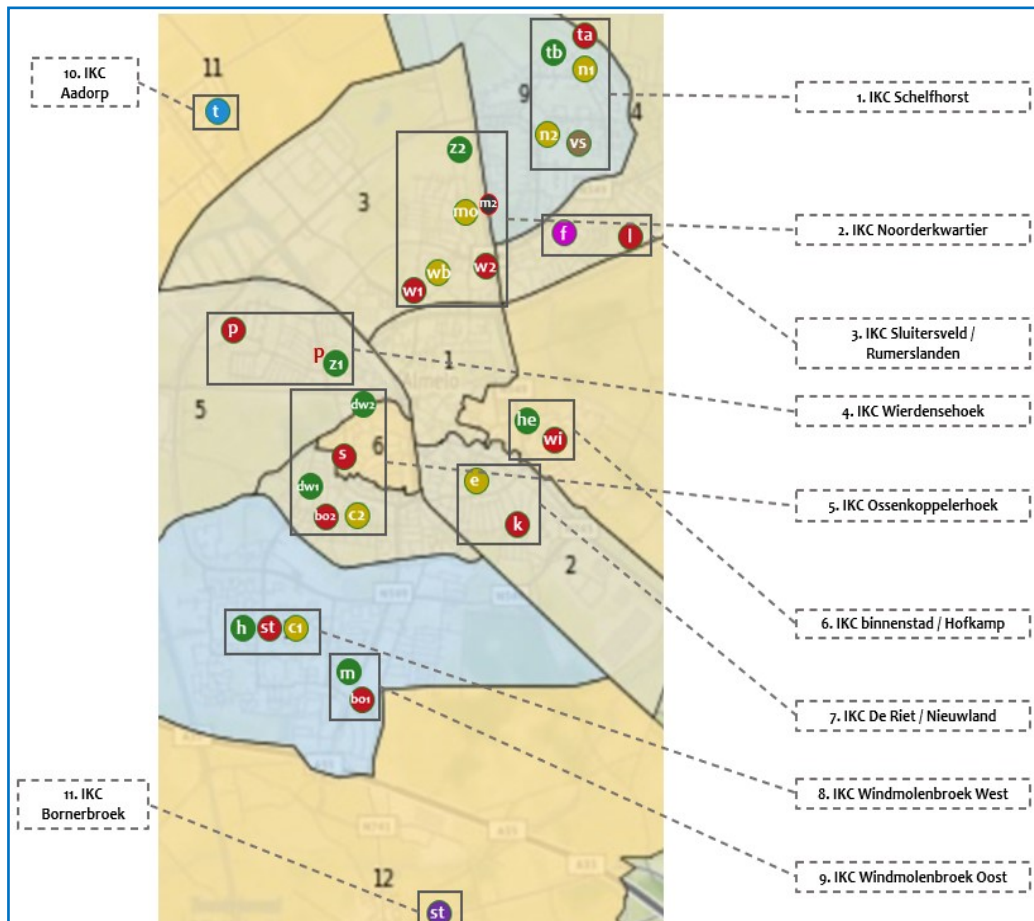
Bij de beschikbare capaciteit van PCONT moet een aanvullende kanttekening worden gemaakt. In de ruimtebehoefteberekening is de locatie Eninver (De Zegge Apollolaan) geheel meegenomen in de beschikbare capaciteit (3.982 m² BVO). De locatie wordt echter niet geheel gebruikt door De Zegge, maar gedeeld met Het Palet (NT2). Wanneer dit gecorrigeerd wordt, blijft voor PCONT echter nog steeds sprake van een overcapaciteit op basis van de oorspronkelijke - mono- en multifunctionele - onderwijsruimten in Eninver.

Voor de schoolbesturen die met één basisschool aanwezig zijn in Almelo is ook sprake van passende huisvesting; de beschikbare capaciteit is voldoende voor de huidige en toekomstige ruimtebehoefte. Bij De Tweeklank is ook sprake van overcapaciteit. Een deel van deze leegstand wordt hier ook ingezet voor de kinderopvang. De benodigde aanpassingen hiervoor zijn door het schoolbestuur gefinancierd.

Uitbreiding van het voorzieningenniveau voor basisonderwijs is niet aan de orde vanwege een toenemende ruimtebehoefte. Eventuele vernieuwing van de voorzieningen is aan de orde als gevolg van technische en functionele veroudering van de schoolgebouwen.

6.4 RUIMTEBEHOEFTE BASISONDERWIJS PER IKC-GEBIED

In de Scholenvisie is de gemeente ingedeeld in 11 zogenaamde IKC-gebieden. Dit zijn gebieden waarin door samenwerking tussen scholen en aanvullende kindfuncties en maatschappelijke functies de IKC's vorm en inhoud moeten krijgen. Dit kan door de vorming van netwerken en/of herstructurering van het voorzieningenniveau. In het kader van de opstelling van dit IHP is dan ook onderzocht in hoeverre de beschikbare capaciteit in de verschillende IKC-gebieden passend is voor de huidige en toekomstige huisvestingsbehoefte, daarbij ook rekening houdend met de IKC-ambities inhoudende het kunnen toevoegen van aanvullende kindfuncties. Daarbij is uitgegaan van de volgende IKC-gebieden (met de daarin gelegen basisscholen).

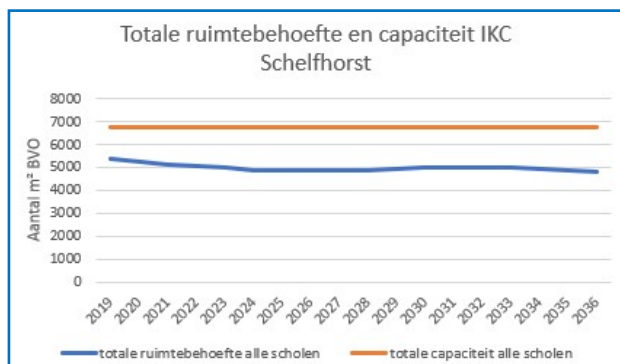
In algemene zin kan geconcludeerd worden dat er voldoende capaciteit is in de verschillende IKC-gebieden. Hieronder wordt ingegaan op de verschillende IKC-gebieden.

- *IKC-GEBIED SCHELFHORST*

In het IKC-gebied Schelfhorst zijn de volgende basisscholen:

- De Tandem
- De Telgenborch
- De Noorderborch (Havezathe)
- De Noorderborch (Welgelegen)
- De Vrije School

De scholen hebben circa 900 leerlingen. Dit aantal zal in de komende jaren dalen naar zo'n 800 leerlingen. De beschikbare capaciteit van circa 7.000 m² BVO is meer dan voldoende voor de huidige en toekomstige ruimtebehoefte van circa 5.000 m² BVO in deze wijk. Dit betekent dat een eventueel capaciteitsvraagstuk van een school binnen de wijk kan worden opgevangen. De totale overcapaciteit in de wijk bedraagt circa 2.000 m² BVO.

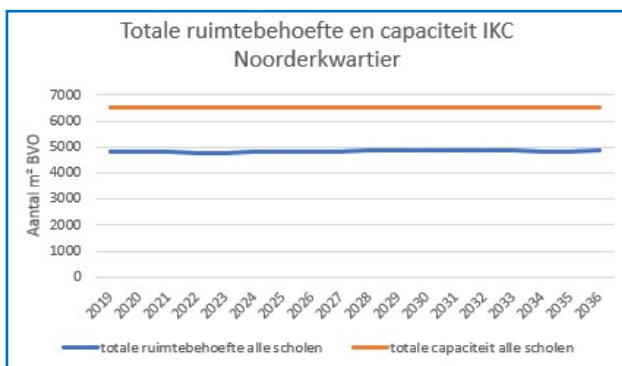

- **IKC-GEBIED NOORDERKWARTIER**

In het IKC-gebied Noorderkwartier zijn de volgende basisscholen:

- De Zegge (locatie Joh. van Burenlaan)
- De Montessorischool
- De Weier (locatie Vissedijk)
- De Weier (locatie Haghoek)
- De Wereldboom

De scholen hebben circa 900 leerlingen, waarbij sprake zal zijn van een stabilisering rond circa 880 leerlingen. De beschikbare capaciteit van circa 6.600 m² BVO is ook hier meer dan voldoende voor de huidige en toekomstige ruimtebehoefte van circa 5.000 m² BVO in deze wijk. Dit betekent dat een eventueel capaciteitsvraagstuk van een school binnen de wijk kan worden opgevangen. De totale overcapaciteit in de wijk bedraagt circa 1.600 m² BVO.

- **IKC-GEBIED SLUITERSVELD/RUMERSLANDEN**

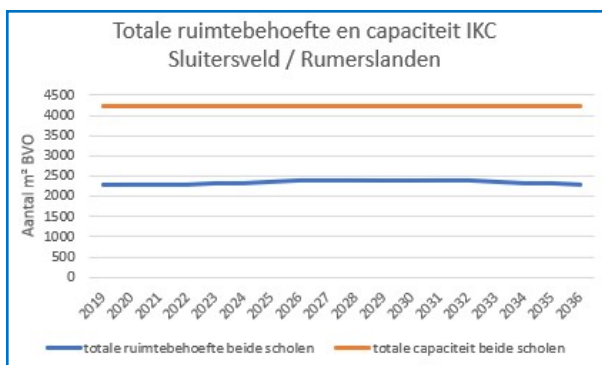
In dit gebied bevinden zich de volgende basisscholen:

- GBS De Fakkel
- Het Letterveld

De twee basisscholen hebben circa 370 leerlingen. Dit leerlingenaantal blijft de komende jaren relatief stabiel. De

beschikbare capaciteit van circa 4.250 m² BVO is ook hier meer dan voldoende voor de huidige en toekomstige ruimtebehoefte van circa 2.500 m² BVO in deze wijk. Dit betekent dat een eventueel capaciteitsvraagstuk van een school binnen de wijk gemakkelijk kan worden opgevangen. De totale overcapaciteit in de wijk bedraagt circa 2.000 m² BVO.

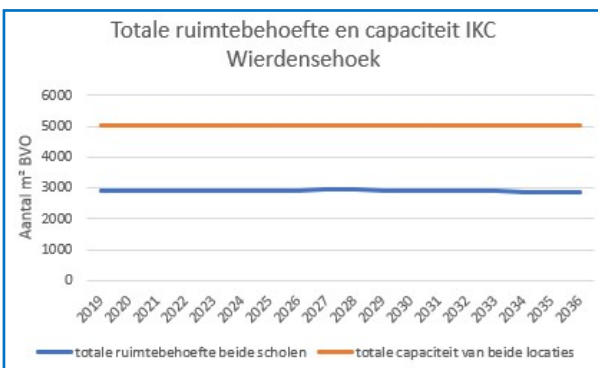

- **IKC-GEBIED WIERDENSEHOEK**

In dit gebied bevinden zich de volgende basisscholen:

- Het Palet
- De Zegge (Apollolaan)

De basisscholen tellen circa 400 leerlingen dat relatief stabiel blijft de komende jaren. Ook hier geldt dat de beschikbare capaciteit van circa 5.000 m² BVO voldoende is voor de huidige en toekomstige ruimtebehoefte van circa 3.000 m² BVO.

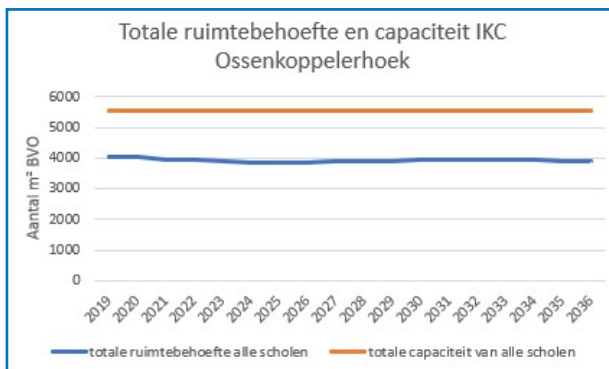

- *IKC-GEBIED OSSENKOPPELERHOEK*

In de Ossenkoppelerhoek bevinden zich de volgende basisscholen:

- De Wierde (locatie Suze Robertsonlaan)
- De Wierde (locatie Willem de Clerqstraat)
- Step!
- De Bonkelaar (locatie Jan Tooropstraat)
- De Compaan (locatie Maardijk)

De scholen hebben circa 680 leerlingen, dat ook relatief stabiel blijft in de toekomst. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat in de leerlingenaantallen ook de leerlingen van De Compaan locatie Kolibrie zijn opgenomen, aangezien er geen leerlingprognoses beschikbaar zijn van de twee afzonderlijke locaties. Op de teldatum 1-10-2019 telde De Compaan locatie Kolibrie 116 leerlingen, waardoor het aantal leerlingen in de wijk Ossenkoppelerhoek circa 560 leerlingen is. Echter ook met het hogere aantal leerlingen is sprake van meer dan voldoende capaciteit, circa 5.500 m² BVO, in de wijk voor de huidige en toekomstige leerlingenaantallen. De overcapaciteit bedraagt circa 1.500 m² BVO.

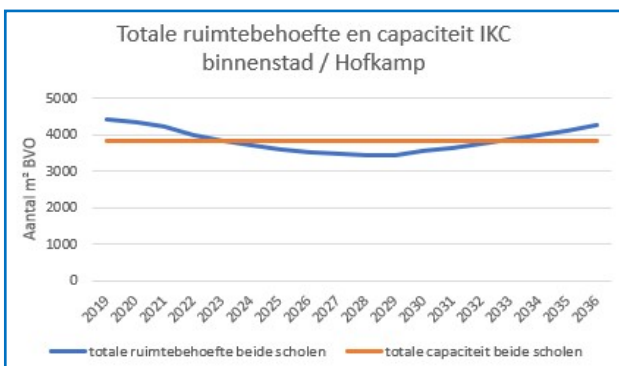

- *IKC-GEBIED BINNENSTAD/HOFKAMP*

In het IKC-gebied Binnenstad/Hofkamp bevinden zich de volgende basisscholen:

- De Heemde
- De Windhoek

Het aantal leerlingen is in 2020 iets minder dan 800 leerlingen. Tot en met 2029 is er een sterke daling te zien tot circa 600 leerlingen en vanaf 2029 wordt er weer een stijging in de leerlingenprognoses verwacht en zal het leerlingenaantal stijgen naar circa 760 leerlingen in 2036. Met de verwachte daling op relatief korte termijn is er geen sprake van een capaciteitsvraagstuk. De toekomstige ruimtebehoefte van circa 4.000 à 3.500 m² BVO kan worden opgevangen in de bestaande capaciteit van circa 4.000 m² BVO.

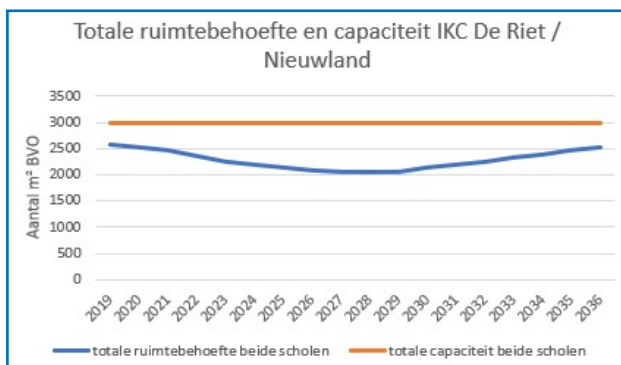

- *IKC-GEBIED DE RIET/NIEUWLAND*

In De Riet / Nieuwland bevinden zich de basisscholen:

- Egbertusschool
- De Kubus

De beide basisscholen tellen in 2020 circa 420 leerlingen. Tot 2029 laat de leerlingenprognose een daling zien tot circa 330 leerlingen. Daarna wordt er weer een stijging verwacht tot wederom circa 420 leerlingen in 2036. De overcapaciteit neemt toe tot circa 1.000 m² BVO in 2029. De huidige en toekomstige ruimtebehoefte van circa 2.500 à 2.00 m² BVO kan ruimschoots worden opgevangen in de beschikbare capaciteit van circa 3.000 m² BVO in de wijk.

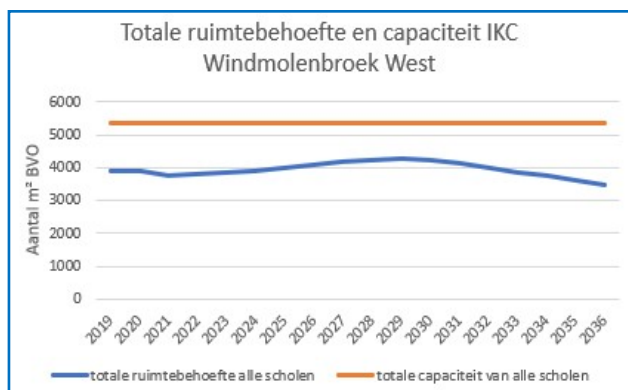
- *IKC-GEBIED WINDMOLENBROEK WEST*

In Windmolenbroek West staan de volgende basisscholen:

- De Huve
- De Stapvoorde
- De Compaan (locatie Kolibrie)

De scholen hebben bij elkaar circa 650 leerlingen in 2020. De leerlingenprognose laat tot 2029 een stijging zien tot circa 730 leerlingen, daarna zal het leerlingenaantal volgens de prognose weer afnemen tot circa 570 leerlingen in 2036. Hierbij moet worden opgemerkt dat in deze leerlingenaantallen de leerlingen van De Compaan locatie Maardijk ook zijn opgenomen, aangezien er geen leerlingenprognoses beschikbaar zijn van de twee afzonderlijke locaties. Op teldatum 1-10-2019 zaten er op De Compaan locatie Maardijk 112 leerlingen, waardoor het feitelijke aantal leerlingen in Windmolenbroek West dus circa 540 is (650 - 112). De beschikbare capaciteit is meer dan voldoende om de huidige en toekomstige leerlingenaantallen te huisvesten, zeker als ook rekening wordt gehouden met de correctie van de locatie Maardijk van De Compaan. De overcapaciteit bedraagt circa 1.500 à 2.000 m² BVO.

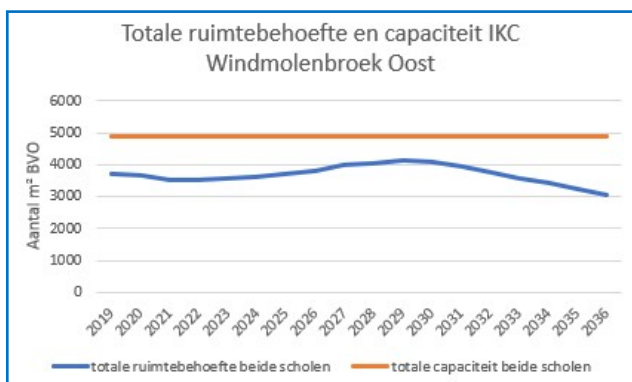

• *IKC-GEBIED WINDMOLENBROEK OOST*

In Windmolenbroek Oost staan de volgende basisscholen:

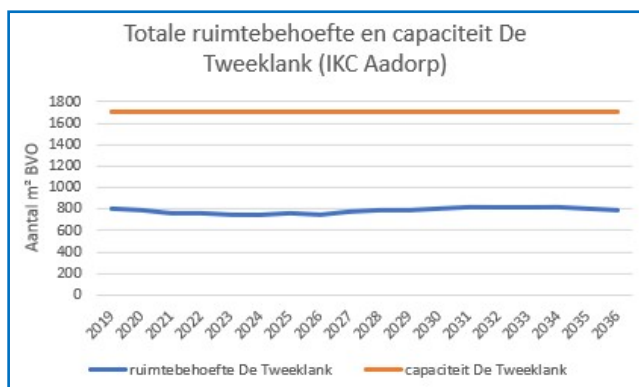
- De Mare
- De Bonkelaar (locatie Rotsduif)

De scholen tellen in 2020 circa 650 leerlingen. De leerlingenprognose laat een stijging zien tot 2029 naar zo'n 740 leerlingen. Daarna treedt er weer een daling van het leerlingenaantal op tot circa 530 leerlingen in 2036. Ondanks de stijging van het leerlingenaantal is de beschikbare capaciteit van circa 5.000 m² BVO voldoende om deze groei op te vangen. Er blijft sprake van een overcapaciteit van circa 1.000 m² BVO.

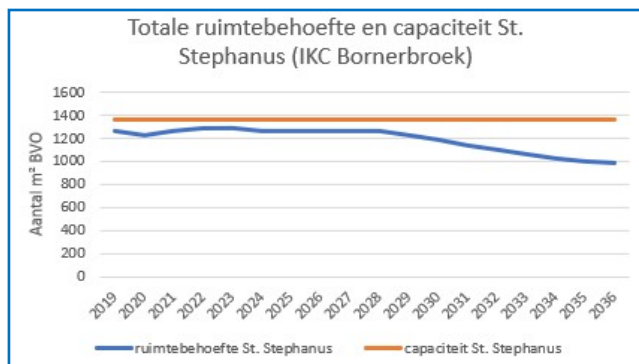
- **IKC-GEBIED AADORP**

In Aadorp is de basisschool De Tweeklank gehuisvest. De school telt circa 120 leerlingen en blijft stabiel qua omvang. De beschikbare capaciteit is meer dan voldoende voor het aantal leerlingen. Er is sprake van een grote normatieve leegstand (circa 900 m² BVO). Binnen deze beschikbare m² is door het schoolbestuur echter zelf kinderopvang bekostigd waardoor de feitelijke leegstand geringer is.

- **IKC-GEBIED BORNERBROEK**

In Bornerbroek bevindt zich basisschool St. Stephanus. De school telt circa 200 leerlingen. De komende jaren blijft het leerlingenaantal stabiel. Volgens de prognose daalt het aantal leerlingen na 2028 naar zo'n 160 leerlingen in 2036. De beschikbare capaciteit is echter voldoende voor het huidige en toekomstige leerlingenaantal.

Op basis van de analyse per IKC-gebied kan geconcludeerd worden dat er in alle gebieden voldoende capaciteit beschikbaar is voor de huidige én toekomstige leerlingenaantallen. Eventuele individuele capaciteitsvraagstukken van basisscholen kunnen veelal door overleg tussen de betrokken scholen en schoolbesturen in het kader van medegebruik opgelost worden binnen de eigen wijk vanwege de beschikbare overcapaciteit. Gemeentelijk uitgangspunt is dat de overcapaciteit verder wordt teruggedrongen. Het in stand houden van een grote overcapaciteit gaat ten laste van de middelen voor het primaire onderwijsproces. Dit kan op meerdere manieren, waaronder herstructurering van het onderwijsaanbod door o.a. het afstoten van (dis-)locaties of scholencarroussels, dan wel door verhuur van de overcapaciteit.

In het kader van de ambitie de leegstand te verminderen, hetgeen ook het uitgangspunt was en is in de Scholenvisie, is het niet de ambitie de leegstand volledig terug te brengen naar de normatieve behoefte. De leegstand is ook beschikbaar voor beleidsmatige ontwikkelingen waaronder de vorming van IKC's zoals ook voorgesteld in de Scholenvisie. In die zin kan de leegstand ook worden gezien als een kans om te komen tot een versterking van de voorzieningenstructuur. Belangrijk hierin is dat sprake is van gezamenlijke planvorming van de betrokken schoolbesturen in het betreffende gebied. Het IKC-beleid vraagt integrale afstemming op wijkniveau.

6.5 HUISVESTINGSVRAAGSTUKKEN BASISONDERWIJS

Met de drie grote schoolbesturen voor primair onderwijs - OPAO, Varietas en PCONT - zijn aanvullende overleggen geweest over de huisvesting van hun basisscholen en de mogelijkheden om enerzijds te komen tot de ontwikkeling van IKC's en anderzijds te komen tot een vermindering van de overcapaciteit. In deze overleggen zijn meerdere scenario's besproken om te komen tot een voorzieningenstructuur die qua omvang beter past bij de huidige en toekomstige ruimtebehoefte en voldoende ruimte behoudt voor de beleidsmatige ambities van de betrokken scholen en schoolbesturen. Deze scenario's zijn denk- of ontwikkelingsrichtingen met enerzijds dus als doel de overcapaciteit en daarmee onnodige uitgaven terug te dringen, maar anderzijds ook ruimte te geven voor beleidsmatige ambities met betrekking tot o.a. de vorming van integrale kindcentra (IKC's) in de afgesproken IKC-gebieden. Hierin zijn geen eenzijdige definitieve keuzes gemaakt door de gemeente, maar is er een appel gedaan op de schoolbesturen om op basis van de analyses en de gesuggereerde scenario's gezamenlijk te

komen tot planvorming. Hierin dient niet alleen antwoord gegeven te worden op het vraagstuk van overcapaciteit, maar ook een antwoord op de diverse maatschappelijke en onderwijskundige vraagstukken in de omgeving van de betrokken scholen.

Deze gezamenlijk planvorming en concretisering van de besproken huisvestingsscenario's zijn gewenst voor een aantal IKC-gebieden. De scenario's zijn geen 'harde' blauwdrukken, maar ontwikkelingsrichtingen die beleidsmatig verder onderzocht kunnen worden onder de voorwaarde dat de leegstand i.c. de kosten voor de onderwijs-huisvesting ook worden teruggedrongen. Het gaat in dit verband om verdere concretisering van de huisvestingsscenario's in de volgende IKC-gebieden:

- IKC-gebied Schelfhorst
- IKC-gebied Noorderkwartier (Haghoek/Rosarium)
- IKC-gebied Wierdensehoek
- IKC-gebied Ossenkoppelerhoek
- IKC-gebied Windmolenbroek West

Mede naar aanleiding van het overleg met de schoolbesturen is besloten de volgende scenario's op te nemen in het IHP om verder te onderzoeken wat betreft de haalbaarheid. De scenario's zijn denk- c.q. ontwikkelingsrichtingen die een verdere invulling kunnen krijgen in het gezamenlijk overleg tussen de betrokken schoolbesturen, daarbij staat de gemeente ook open voor andere scenario's mits deze bijdragen aan de beleidsdoelstellingen m.b.t. de IKC-vorming en de vermindering van de leegstand.

- *IKC-GEBIED DE SCHELFHORST*

Op basis van de verdere uitwerking van de Scholenvisie 2015 worden de leerlingen van de drie basisscholen De Telgenborch, De Noorderborch en De Tandem gehuisvest in de hoofdlocaties. Voor De Telgenborch en De Tandem is dat al het geval. Voor De Noorderborch moet dit nog worden gerealiseerd. Het voorstel in het IHP is dan ook om De Noorderborch in zijn geheel te huisvesten op de hoofdlocatie. De dislocatie van De Noorderborch wordt afgestoten. Het onderzoek naar de haalbaarheid van dit scenario vindt plaats in overleg met Varietas. Hierbij gaat het met name om de haalbaarheid om alle leerlingen in de hoofdlocatie te huisvesten (en eventueel aanvullende kindfuncties). De Vrije School blijft in dit IKC – gebied gehandhaafd. De dislocatie van De Noor-

derborch, de voormalige dislocatie van De Telgenborch en de gymzaal Welgelegen kunnen worden ingezet voor herontwikkeling.

- *IKC-GEBIED NOORDERKWARTIER (HAGHOEK / ROSARIUM)*

In het IKC-gebied Noorderkwartier is herstructurering van het basisonderwijs noodzakelijk. Niet alleen vanwege de aanwezige overcapaciteit, maar ook omdat de gemeente in het kader van het gemeentelijk vastgoedbeleid het schoolgebouw aan de Johanna van Burenlaan (dislocatie De Zegge) wil afstoten. Dit betekent dat er alternatieve huisvesting gevonden dient te worden voor deze leerlingen van De Zegge. Hiertoe zijn meerdere scenario's opgesteld en besproken variërend van medegebruik van (forse) leegstand in scholen in de wijk Noorderkwartier, scholencarrouzels (het wisselen van locaties tussen scholen) tot het huisvesten van alle leerlingen op de hoofdlocatie van De Zegge in de MFA Eninver in de Wierdensehoek. Het vraagstuk inzake de dislocatie De Zegge is complex en vraagt het nodige bestuurlijke overleg tussen alle betrokken schoolbesturen in de wijk Noorderkwartier. Dit bestuurlijk overleg tussen met name PCONT, OPOA en Varietas over de voorzieningenstructuur in Noorderkwartier is nog gaande en heeft nog niet geleid tot gezamenlijke en gedragen oplossingen bij de betrokken schoolbesturen. De gemeente zal dit proces verder ondersteunen en met hen diverse (ook nog niet verkende) scenario's bespreken. De gemeente gaat er vanuit dat de schoolbesturen dit schooljaar nog gezamenlijk zullen komen tot een constructieve oplossing.

- *IKC-GEBIED WIERDENSEHOEK*

In dit IKC-gebied zijn ook meerdere scenario's besproken. Geconcludeerd is dat verdere concentratie van de onderwijsvoorzieningen, bijvoorbeeld Het Palet dat nu op twee locaties is gehuisvest, in de locatie MFA Eninver op dit moment niet gewenst is. Voor Wierdensehoek kan Het Palet gebruik blijven maken van de locatie C. van Reneslaan en de locatie MFA Eninver. Het is en blijft echter wenselijk het gebruik in de locatie MFA Eninver te optimaliseren zodat de huidige gebruikers van MFA Eninver - Het Palet en De Zegge - hun onderwijs beter kunnen organiseren. Dit heeft vooral betrekking op het situeren van beide scholen i.c. de diverse groepen van de scholen in het gebouw. En bovendien is er naast de inwoning van De Zegge en Het Palet nog voldoende ruimte met een onderwijsbestemming over. In overleg met de schoolbesturen en de beheerstichting van MFA Eninver zal hier verder onderzoek naar worden gedaan.

- *IKC-GEBIED OSSENKOPPELERHOEK*

In dit IKC-gebied is sprake van veel leegstand in de vijf schoolgebouwen (De Wierde 1 en 2, Step!, De Bonkelaar 2 en De Compaan 2). Met inachtneming van de voorkeur van de scholen om te komen tot vervangende nieuwbouw van alle scholen op één locatie, is tijdens het overleg met de schoolbesturen overeengekomen dat in elk geval de volgende scenario's verder worden onderzocht:

- a. Het samenvoegen van de dislocatie van De Wierde met Step!, zodat er in het noorden van Ossenkoppelerhoek één onderwijsvoorziening ontstaat;
- b. Het samenvoegen van de hoofdlocatie van De Wierde en de dislocaties van De Bonkelaar 2 en De Compaan 2, zodat er één onderwijsvoorziening in het zuiden van Ossenkoppelerhoek ontstaat.

Bij beide scenario's is het van belang dat er indachtig het IKC-beleid ook kinderopvang kan worden toegevoegd. In deze scenario's worden er maximaal twee onderwijsvoorzieningen in Ossenkoppelerhoek gerealiseerd (één in het noorden en één in het zuiden), waarbij de positionering van deze scholen nog nader te bepalen is. Het is bijvoorbeeld ook een optie om de dislocatie van De Wierde samen te voegen met Step! en de hoofdlocatie van De Wierde samen te voegen met de dislocatie van De Compaan en De Bonkelaar. Ook hier geldt dat het aan de schoolbesturen is om te komen met gezamenlijke planvorming voor dit gebied waarbij de leegstand vermindert en er beleidsmatig en onderwijskundige de nodige stappen worden gezet in het kader van de IKC-vorming. Ondanks de onbekendheid van de resultaten van de gezamenlijke planvorming, wordt voorgesteld om in het kader van de optimalisering van de huisvesting in Ossenkoppelerhoek in het IHP al een reservering hiervoor op te nemen.

Gezien de kwaliteit van een aantal gebouwen in de Ossenkoppelerhoek is het met inachtneming van de voorkeur van de betrokken schoolbesturen voor nieuwbouw ook van belang dat in de verdere planontwikkeling onderzocht wordt op welke wijze de levensduur van deze gebouwen verlengd kan worden. Daarbij dient wel sprake te zijn van een technische levensduurverlenging en een functionele aanpassing; de gebouwen dienen het onderwijsconcept van de (samenwerkende) scholen optimaal te accommoderen.

- *IKC WINDMOLENBROEK WEST*

De drie basisscholen De Stapvoorde, De Compaan en De Huve hebben gezamenlijk een grote overcapaciteit. De optie is besproken om op termijn de drie afzonderlijke scholen te huisvesten op één locatie (onder één dak), waarbij het van belang is dat alle scholen hun eigen identiteit en concept kunnen behouden. Op den duur zouden de drie afzonderlijke scholen samengevoegd kunnen worden tot twee scholen en uiteindelijk tot één school. De schoolbesturen hebben aangegeven dat het in eerste instantie gaat om de vermindering van het aantal gebouwen en niet het aantal scholen. Door ontwikkelingen kan er op termijn wellicht ook sprake zijn van vermindering van het aantal scholen (door o.a. samenvoeging/fusie, opheffing). Deze ontwikkeling kan alleen plaatsvinden indien de schoolbesturen bereid zijn een of twee lesplaatsen op te heffen. Dit vraagt nog het nodige schoolbestuurlijk overleg en schoolbestuurlijke keuzes.

- *OVERIGE IKC-GEBIEDEN*

Voor de overige IKC-gebieden Sluitersveld/Rumerslanden, Binnenstad/Hofkamp, De Riet/ Nieuwland, Windmolenbroek Oost, Aadorp en Bornerbroek worden geen herstructureringen op korte termijn voorzien. De hier aanwezige voorzieningenstructuur blijft gehandhaafd.

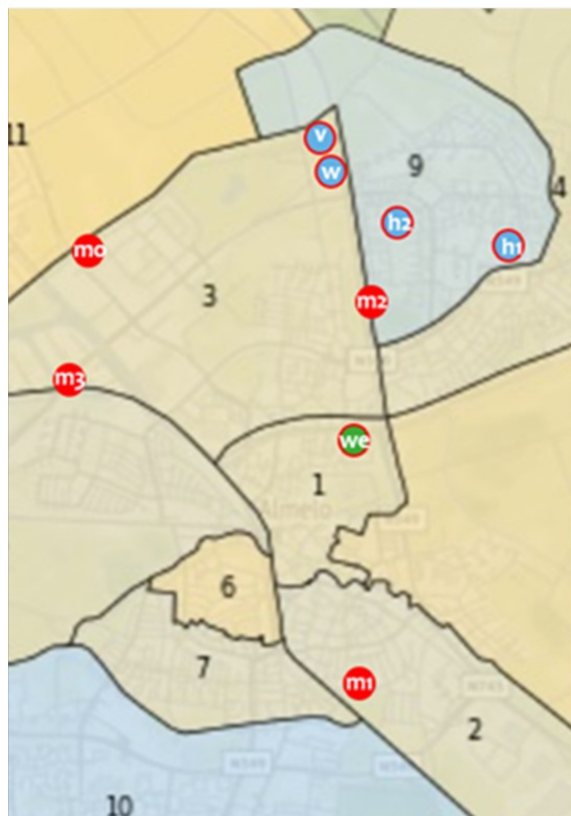
In de hoofdstukken huisvestingsagenda en investeringsagenda wordt verder ingegaan op de projecten en investeringen die voor het primair onderwijs voor de periode 2021 - 2024 worden opgenomen in dit IHP.

7. SBO EN (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

7.1 ALGEMEEN OVERZICHT

In onderstaand schema is de spreiding van de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en de speciale basisschool weergegeven (per schoolbestuur in een bepaalde kleur). Het speciaal basisonderwijs en de scholen voor speciaal onderwijs zijn voorzieningen met een regionale functie. Naast leerlingen uit Almelo bezoeken ook leerlingen uit de omgeving deze scholen.

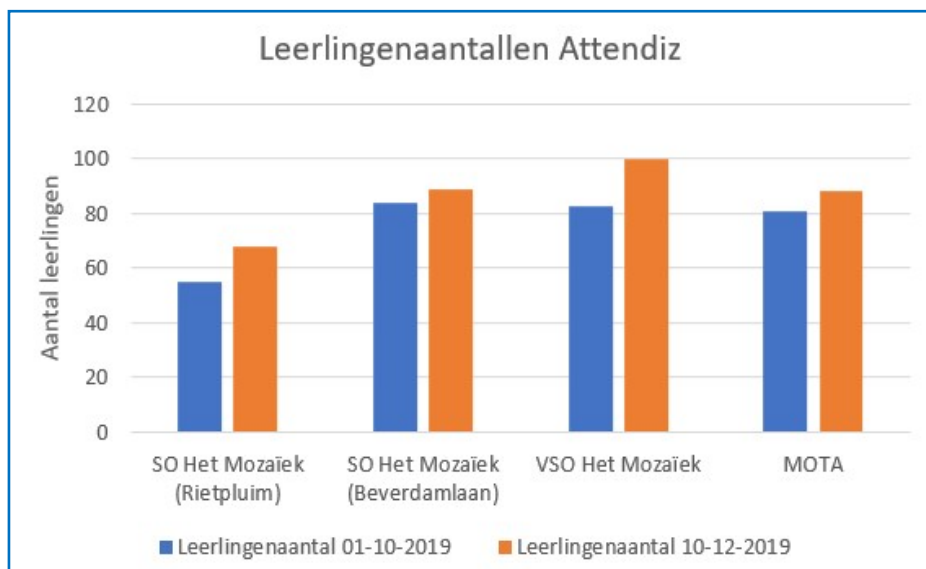
Scholen	Afkorting	Scholen	Afkorting
ATTENDIZ		SOTOG	
SO Het Mozaïek (Rietpluim)	M1	SO Herderscheeschool	H1
SO Het Mozaïek (Beverdamlaan)	M2	VSO Herderscheeschool (De Brug)	H2
VSO Het Mozaïek	M3	SO De Wissel	W
VSO MOTA	MO	VSO Veenlanden	V
SOCA			
SBO De Welle	WE		

7.2 LEERLINGENPROGNOSES SBO EN (V)SO

Voor het speciaal basisonderwijs (SBO) en het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn geen leerlingprognoses opgesteld. De ontwikkeling van het leerlingenaantallen in het SBO en (V)SO laten zich immers moeilijk prognosticeren en zijn ook in grote mate afhankelijk van het beleid in het kader van passend onderwijs.

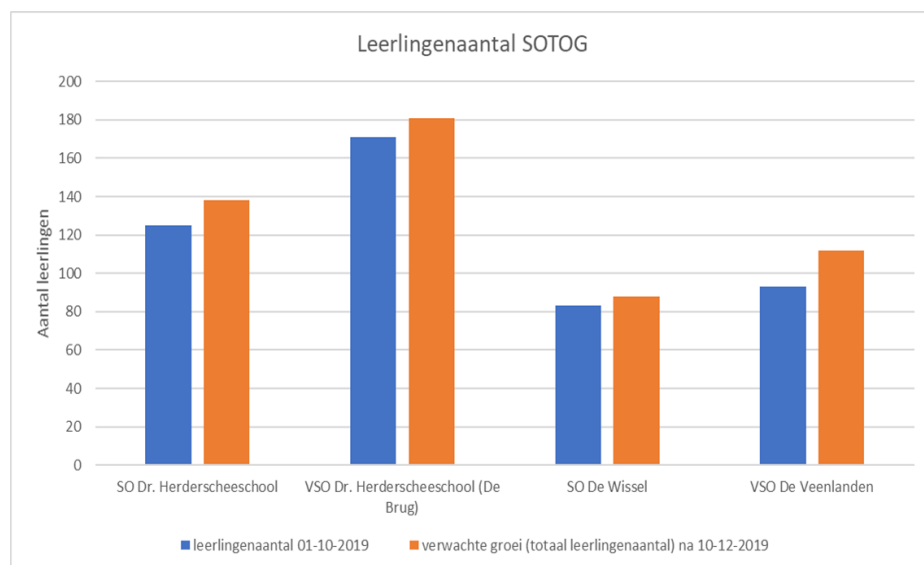
In totaal bezoeken circa 1.000 leerlingen het SBO en het (V)SO (teldatum 1-10-2019). In onderstaande grafieken zijn de leerlingenaantallen weergegeven van de verschillende scholen. In deze grafieken worden de leerlingenaantallen op de teldatum 1-10-2019 weergegeven en de leerlingenaantallen per december 2019. Wat opvalt is dat de leerlingenaantallen in december 2019 al weer iets hoger liggen dan de leerlingenaantallen op teldatum 01-10-2019. Het speciaal onderwijs groeit ondanks alle beleidsmaatregelen inzake passend onderwijs. De verwachting vanuit het speciaal onderwijs is dat deze groei zal aanhouden. Hieronder wordt ingegaan op de leerlingenaantallen van respectievelijk Attendiz (SO & VSO), SOTOG (SO & VSO) en SOCA (SBO).

- **Attendiz**

In totaal bezoeken circa 320 leerlingen de scholen van Attendiz. Attendiz is (nog steeds) bezig met een herstructureringsopgave c.q. herpositionering in de 4 domeinen. In het kader van deze herstructurering zal de DGL-route (diplomagerichte leerweg) verdwijnen uit Hengelo. De verwachting is dat hierdoor de leerlingen naar Enschede en naar Almelo zullen gaan. Voor Almelo zou het gaan om circa 11 leerlingen extra als gevolg van deze sluiting.

- **SOTOG**

De scholen van SOTOG worden bezocht door circa 500 leerlingen. Ook voor SOTOG geldt dat sprake is van een groei van het aantal leerlingen. De leerlingenaantallen in december zijn hoger dan op de teldatum 1 oktober 2019. Ook hier is de verwachting dat ondanks passend onderwijs de groei van het speciaal onderwijs zal voortzetten.

- **SOCA SBO De Welle**

Het leerlingenaantal van SBO De Welle is circa 210 leerlingen. Verwacht wordt dat dit aantal de komende jaren zal stabiliseren. De Welle heeft ook een regionale functie, ongeveer 1/3-deel van de leerlingen komt van buiten Almelo.

7.3 RUIMTEBEHOEFTE SBO EN (V)SO

In onderstaand schema is op basis van de leerlingenaantallen van de SBO en de (V)SO-scholen de ruimtebehoefte weergegeven.

School	Ruimtebehoefte in m ² BVO	Capaciteit in m ² BVO	Overcapaciteit/tekort (-)
SO Het Mozaïek (Rietpluim)	1032	443	-589
SO Het Mozaïek (Beverdamlaan)	1109	1231	122
VSO Het Mozaïek	1013	2212	1199
MOTA	988	1580	592
TOTAAL Attendiz	4142	5466	1324
School	Ruimtebehoefte in m ² BVO	Capaciteit in m ² BVO	Overcapaciteit/tekort (-)
SO Dr. Herderscheeschool	1470	2155	685
VSO De Brug	1573	1772	199
SO De Wissel	1100	2673	1573
VSO De Veenlanden	1505		-68
TOTAAL SOTOG	5648	6600	952
School	Ruimtebehoefte in m ² BVO	Capaciteit in m ² BVO	Overcapaciteit/tekort (-)
SBO De Welle	1808	2512	704
Totaal SBO & (V)SO	11598	14578	2980

Geconcludeerd kan worden dat de totale beschikbare capaciteit voor het SBO en (V)SO voldoende is om de leerlingen te huisvesten; de normatieve capaciteit is voldoende voor het huidige aantal leerlingen. Echter gezien de verschillende doelgroepen en daarmee corresponderende problematieken en ondersteuningsbehoeften kan er vanzelfsprekend niet makkelijk 'geschoven worden met leerlingen' van de ene naar de andere locatie bij een capaciteitsvraagstuk.

Bovenstaande geldt voor het capaciteitstekort bij De Rietpluim (SO Het Mozaïek, onderbouw). De Rietpluim is het expertisecentrum voor het Jonge Kind voor alle schoolbesturen en is voor de samenwer-

kingsverbanden en voor de Inspectie een zelfstandige eenheid met een eigen bekostiging. Dit betekent ook dat de ruimtebehoefte is berekend als een zelfstandige school, waardoor er sprake is van een ruimtetekort (voorheen was de normatieve ruimtebehoefte aanzienlijk lager vanwege het niet toekennen c.q. meenemen van een vaste voet in de berekening). Om het huisvestingsvraagstuk van De Rietpluim op te lossen, zal er extra ruimte worden gehuurd bij Jarabee zodat de capaciteit passender wordt voor het aantal leerlingen van De Rietpluim.

Voor de overige scholen voor SO en VSO is er normatief gezien geen sprake van ruimtetekorten. Wel is er sprake van een toenemende complexiteit in doelgroepen. Zo is op de locatie VSO De Veelanden gestart met zogenaamde “1op1 klassen” om aan deze complexiteit tegemoet te komen. Dit zijn groepen van 6 leerlingen met een docent, docentondersteuner en een vertegenwoordiger vanuit de zorg. Het betreft vooral VSO-leerlingen. Op dit moment is er sprake van twee groepen (circa 12 leerlingen) op de locatie VSO De Veelanden. Deze specifieke doelgroep en aanpak vertaalt zich echter niet in de ruimtebehoefte voor het VSO.

7.4 HUISVESTINGSVRAAGSTUKKEN SBO EN (V)SO

Binnen het SBO en (V)SO is in beginsel geen sprake van capaciteitsvraagstukken, behoudens de bovenstaande opmerking inzake De Rietpluim. Er is wel sprake van verouderde huisvesting van twee onderwijslocaties, te weten de locatie SO Mozaïek Beverdamlaan (Attendiz) en de SO Dr. Herderscheeschool (SOTOG). Deze gebouwen zijn technisch en functioneel erg gedateerd. In het IHP wordt dan ook voorgesteld te komen tot vervangende nieuwbouw. In overleg met de betrokken schoolbesturen is afgesproken te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is te komen tot gezamenlijk nieuwbouw voor beide scholen, waarbij enerzijds rekening wordt gehouden met de specifieke doelgroepen en anderzijds de mogelijkheden van samenwerking en synergie worden verkend. Het gaat dan om een SO-voorziening voor circa 200 à 220 leerlingen (125 leerlingen SO Dr. Herderscheeschool en 90 leerlingen SO Het Mozaïek). Dit betekent een benodigde huisvesting van circa 2.650 m² BVO (1.500 m² BVO voor Dr. Herderscheeschool en 1.150 m² BVO voor SO Het Mozaïek), exclusief aanvullende voorzieningen voor bewegingsonderwijs. Er zou op deze manier een bijzonder en uniek concept kunnen worden gerealiseerd waarin er

voldoende ruimte is voor de eigenheid qua populatie, aanpak, voorzieningen e.d. en daarnaast zijn er ook mogelijkheden voor het zoeken van eventuele onderwijskundige en organisatorische synergie en het delen van ruimten. Bij dat laatste wordt met name gedacht aan het delen van specifieke onderwijs- / zorgruimten (specials) en diverse ondersteunende ruimten (overleg- / werk- / vergaderruimten, personeelsruimte, etc.). Dit geldt bijvoorbeeld ook voor (eventueel) aanvullend te realiseren voorzieningen voor bewegingsonderwijs. In de toekomst zou ook onderzocht kunnen worden of SO Het Mozaïek (onderbouw, locatie De Rietpluim) eventueel ook deel zou kunnen gaan uitmaken van deze voorziening. Een locatie-onderzoek en –keuze is onderdeel van de verdere uitwerking, de nieuwbouwlocatie dient aan te sluiten bij de specifieke wensen en/of eisen van de beide scholen. Na vaststelling van het IHP zal de gemeente de regie nemen in deze gezamenlijke ontwikkeling van een sterke gezamenlijke SO-voorziening in Almelo voor zowel de leerlingen van de Dr. Herderscheeschool als de leerlingen van SO Mozaïek.

Bij VSO De Veenlanden is al lange tijd een aantal noodlokalen gesitueerd. Deze noodlokalen dienen vervangen te worden ten behoeve van een nieuwe voorziening voor de arbeidsgerichte leerroute (AGL-route) en de 1-op-1-klas. Uitgangspunt hiervoor is een voorziening voor circa 40 leerlingen met een capaciteit van circa 500 m² BVO.

De huisvesting van SBO De Welle is passend. De school biedt ruimte aan 16 groepen (maximale capaciteit is 240 leerlingen: 16 groepen x 15 leerlingen per groep maximaal). De Welle heeft een in pandige gymzaal. Op dit moment kan er voor elk groep maar 1x in de week gym worden aangeboden, aangezien alle leerlingen moeten sporten in de gymzaal bij de school. Na verhuizing van het VMBO van Het Erasmus en de vervangende nieuwbouw van de sporthal Sluiskade, kan De Welle voor haar bewegingsonderwijs gebruik maken van deze sporthal (door vrijval uren Erasmus). Overwogen kan worden om de oude in pandige gymzaal bij De Welle af te stoten c.q. te herbestemmen voor andere onderwijsdoeleinden. Deze optie zal in overleg met het schoolbestuur verder worden uitgewerkt.

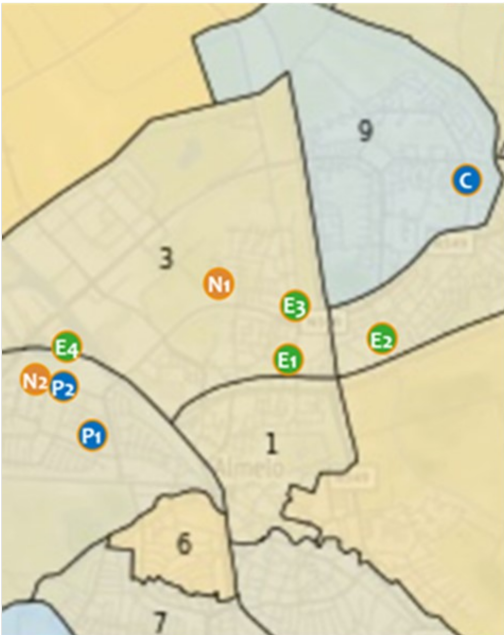
In de huisvestingsagenda en investeringsagenda zullen de huisvestingsprojecten financieel worden vertaald.

8. VOORTGEZET ONDERWIJS

8.1 ALGEMEEN OVERZICHT

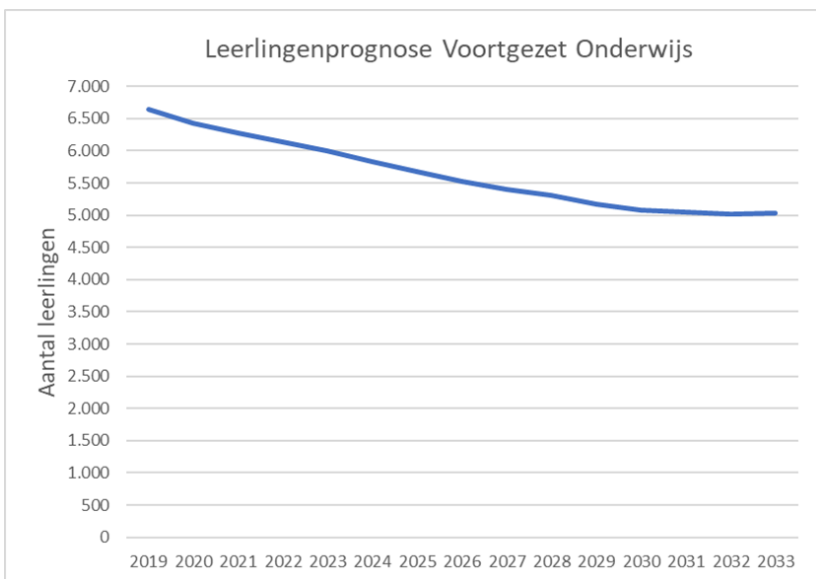
In onderstaand schema is de spreiding van de scholen voor voortgezet onderwijs weergegeven (per schoolbestuur in een bepaalde kleur).

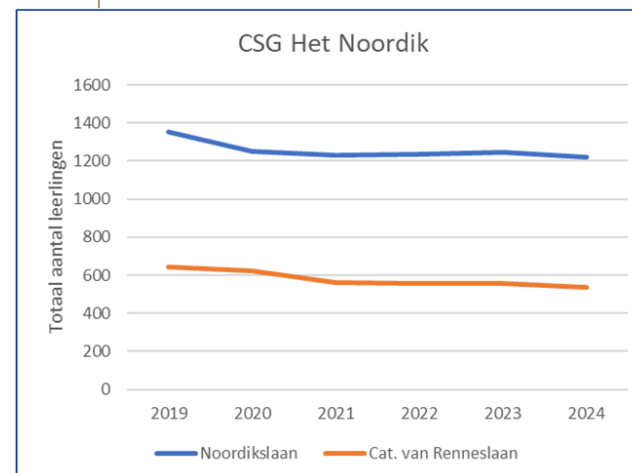
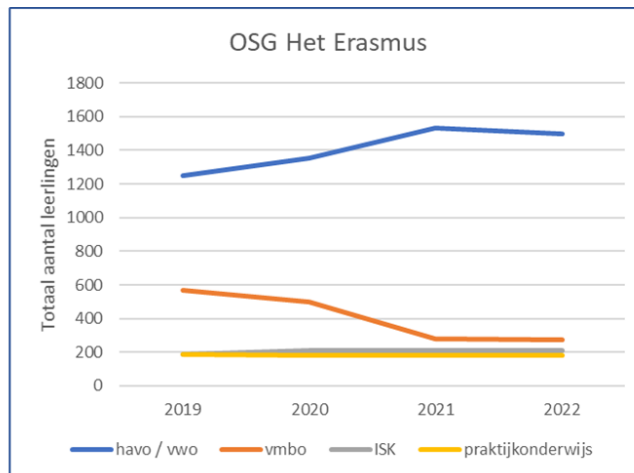
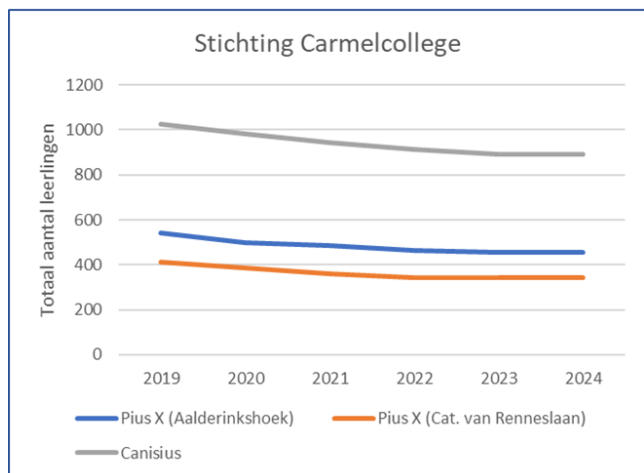
School	Afkorting
CSG Noordik Noordikslaan	N1
CSG Noordik C. van Renneslaan	N2
OSG Het Erasmus (MHV), Sluiskade NZ 68	E1
OSG Het Erasmus (VMBO), Sluiskade NZ 126a	E2
OSG Het Erasmus (PROO), Horstlaan	E3
OSG Het Erasmus (ISK), C. Franckstraat	E4
Pius X (MHV), Cesar Franckstraat	P1
Pius X (VMBO), C. van Rennselaan	P2
Canisius (MHV)	C

8.2 LEERLINGENPROGNOSES VOORTGEZET ONDERWIJS

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs zal de komende jaren sterk afnemen. Van het huidige aantal van circa 6.800 leerlingen zal het aantal leerlingen dalen naar circa 5.000 (Bron MOOZ, april 2019). In deze leerlingenprognoses zijn ook de leerlingen van het Zone.college meegenomen en het praktijkonderwijs (Erasmus). Dit is een daling van circa 25 %. In de grafiek op de volgende bladzijde is de daling schematisch weergegeven.

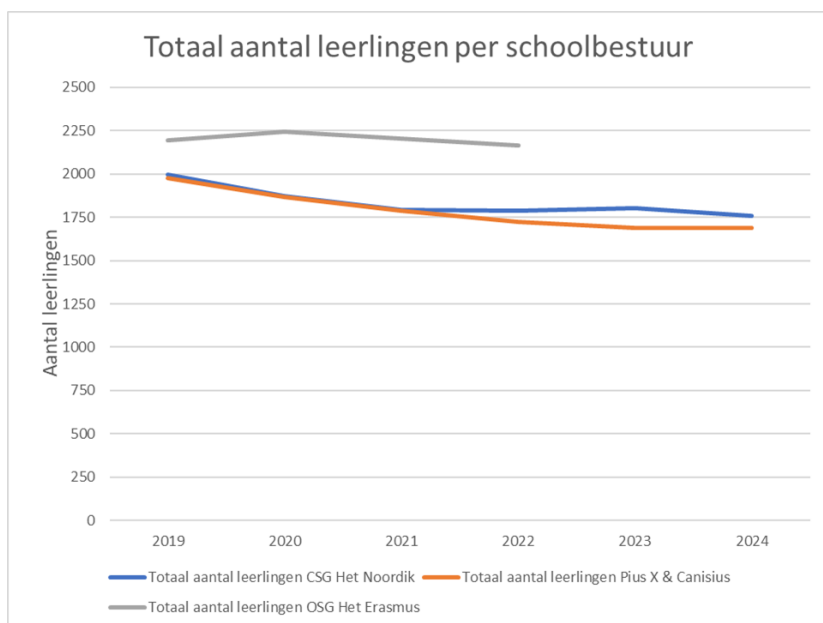

Uitgesplitst per VO-school, laten de korte termijn prognoses het volgende beeld zien. Het betreft hier de door de scholen zelf opgestelde korte termijn prognoses. Voor Pius X College, Canisius en CSG Het Noordik hebben de prognoses een looptijd tot en met 2024, voor OSG Erasmus tot en met 2022. Het lijkt erop dat de korte termijn prognoses een minder sterke daling laten zien dan de lange termijn prognoses. De prognose voor de scholen van Stichting Carmelcollege laten voor alle vestigingen een lichte daling

zien in de komende jaren. De prognose van OSG Erasmus laat zien dat het leerlingenaantal van zowel het ISK-onderwijs als het praktijkonderwijs stabiel blijft. Het VMBO laat een daling zien en het HAVO/VWO laat tot 2021 een lichte stijging zien. De leerlingenprognose van CSG Het Noordik laat voor beide vestigingen een lichte daling zien in de komende jaren.

Wanneer de leerlingenaantallen van de korte termijnprognoses per school bij elkaar worden opgeteld dan ontstaat het onderstaande beeld. Te zien is dat OSG Erasmus de meeste leerlingen heeft en dat CSG Het Noordik en Pius X College en Canisius gelijkwaardig zijn qua omvang.

8.3 RUIMTEBEHOEFTE EN CAPACITEIT VOORTGEZET ONDERWIJS

De schoolbesturen voor voortgezet onderwijs hebben de hoogste prioriteit bij het vormen van sterk beroepsgericht VMBO. De ambitie en prioriteit is het realiseren van een duurzaam VMBO door verdergaande samenwerking tussen Pius X College, Het Noordik en OSG Het Erasmus. De huisvesting van de overige c.q. andere voorzieningen van de betreffende scholen heeft op dit moment minder prioriteit dan wel

wordt al aangepast. Zo wordt de hoofdvestiging van CSG Het Noordik (MHV) aan de Noordikslaan in schooljaar 2020-2021 vernieuwd: deels sloop, deels renovatie en deels vervangende nieuwbouw. De locatie Pius X College van Stichting Carmelcollege (MHV) wordt eveneens in het schooljaar 2020-2021 aangepast en verduurzaamd. Het Canisius dient de komende jaren ook gerevitaliseerd en verduurzaamd te worden. Voor Het Erasmus geldt dat de locatie voor het praktijkonderwijs technisch en functioneel voldoet. De locatie voor de ISK-leerlingen voldoet niet geheel aan de eisen. In overleg met de gemeente wordt gezocht naar een passende (bestaande) huisvesting voor deze leerlingen (als onderdeel van de herstructurering van het beroepsgerichte VMBO dan wel herstructurering in het primair onderwijs kan gezien worden of er alternatieven beschikbaar komen). De beschikbare capaciteit van de VMBO-tl-, HAVO- en VWO-vestigingen is in algemene zin echter voldoende voor de huisvesting van de huidige en toekomstige leerlingenaantallen. In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de ambitie inzake een duurzaam VMBO Almelo.

8.4 BEROEPSGERICHT VMBO; DUURZAAM VMBO ALMELO

In de afgelopen periode heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen de gemeente en de scholen c.q. schoolbesturen voor voortgezet onderwijs over de versterking van het beroepsgerichte VMBO. Overlegd is over de wijze waarop een kwalitatief goed en duurzaam VMBO in Almelo kan worden gerealiseerd van de scholen Pius X College, Het Noordik en Het Erasmus (het Zone.college heeft zich teruggetrokken). Door de clustering van het beroepsgerichte VMBO in een gezamenlijke VMBO campus willen de betrokken scholen:

- een krachtige leer-/werkomgeving bieden met levensechte situaties voor alle beroepsrichtingen en de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen;
- een geconcentreerde plek zijn en daarmee aantrekkelijk partner voor het bedrijfsleven en het mbo om in de volle breedte mee te kunnen samenwerken, een zo breed mogelijke oriëntatie op beroepsrichtingen bieden, maar ook de samenhang tussen die beroepen en expertises inzichtelijk maken en te laten beleven zoals deze zich in werkelijkheid voordoen.

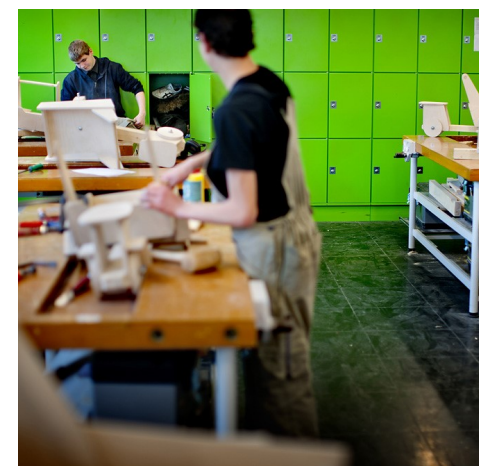
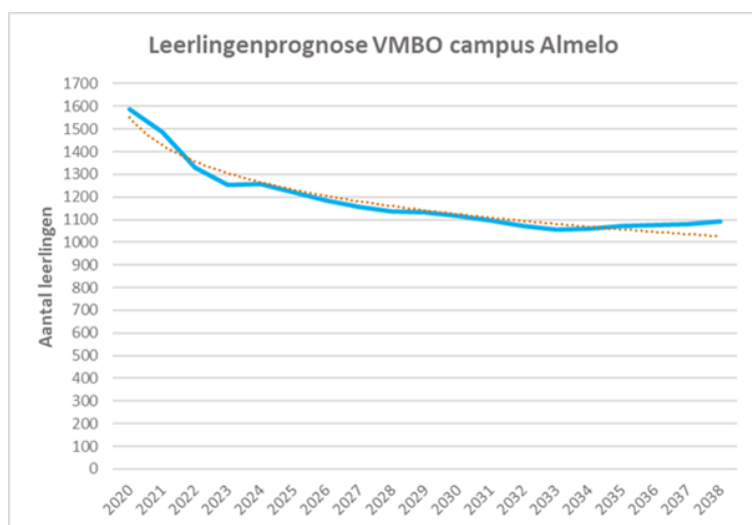
Onderdeel van het overleg vormde eveneens de huisvesting voor de VMBO campus, waarbij scenario's

zijn besproken variërend van vervangende nieuwbouw tot de inzet van bestaande huisvesting. Gezocht is naar passende onderwijshuisvesting voor de campus, waarbij passend betrekking heeft op het aantal te huisvesten leerlingen, de functionaliteit van het gebouw én de hedendaagse technische eisen. Op basis van de verkenningen in deze en rekening houdend met de toekomstige ruimtebehoefte is in de Stuurgroep VMBO besloten om de gezamenlijke VMBO campus te realiseren in het huidige VMBO-gebouw van Het Noordik en Pius X aan de C. van Renneslaan 35-37. De locatie biedt normatief gezien voldoende ruimte om het duurzame VMBO te huisvesten. Functioneel echter niet en is een grondige aanpassing noodzakelijk.

- **Leerlingenprognoses VMBO campus**

Voor de bepaling van de ruimtebehoefte voor de VMBO campus zijn recent geactualiseerde prognoses opgesteld voor de periode 2020 - 2038. In deze prognoses zijn de leerlingenaantallen beroepsgericht VMBO van de drie scholen voor VO afzonderlijk en gezamenlijk weergegeven. De leerlingenprognose van de drie VO-scholen samen laat het volgende beeld zien (de blauwe lijn is de leerlingenprognose, de oranje lijn is de trendlijn).

Op basis van de recente leerlingenprognoses is te zien dat de leerlingenaantallen VMBO de komende vijf jaren zullen dalen. Anno 2020 wordt het leerlingenaantal nog geraamd op circa 1.600 leerlingen (1.586). Dit aantal daalt de komende jaren naar circa 1.200 leerlingen in 2025 en circa 1.100 leerlingen vanaf 2030. Dit is een daling van 25 à 30 % de komende jaren. De verwachting is dat het leerlingenaantal vanaf 2030 enigszins zal stabiliseren.

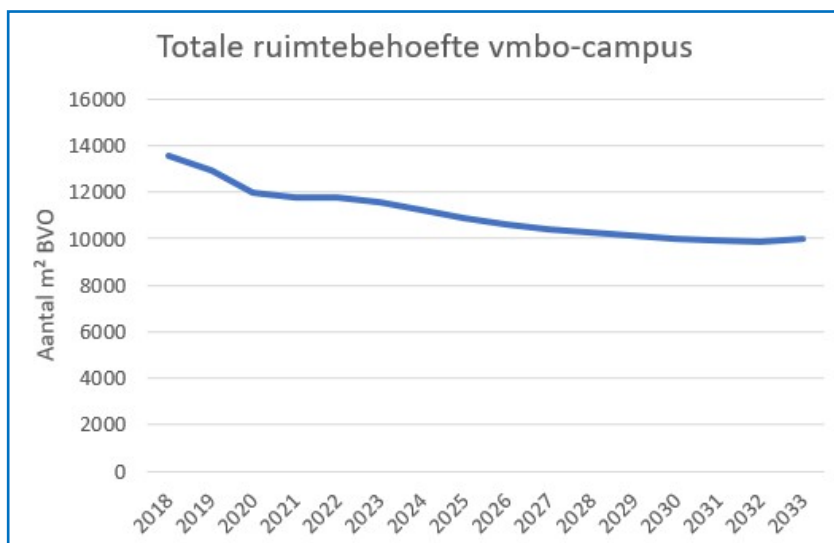
Of bovenstaande daling ook plaats vindt, is ook afhankelijk zijn van de wijze waarop de VMBO campus wordt gepositioneerd. De schoolbesturen zijn zich bewust van het feit dat als er niet wordt samengewerkt in een nieuw op te richten campus, het vmbo-aanbod drastisch gesaneerd gaat worden. Dit is voor zowel de schoolbesturen als de gemeente Almelo een zeer onwenselijke ontwikkeling. Het samenvoegen van het beroepsgerichte VMBO van de drie VO-scholen moet leiden tot meer efficiency en het optimaliseren van het imago, de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van het beroepsgerichte VMBO en daarmee het versterken van het profiel van Almelo als MBO-stad. Voor leerlingen ontstaat een sterke en herkenbare onderwijscultuur met meer en betere faciliteiten en meer ruimte voor een brede kennismaking met diverse (beroeps-)keuzemogelijkheden. Het biedt ook mogelijkheden voor het beter en sneller aansluiten op de snelle technologische ontwikkelingen in de praktijk en het creëren van een omgeving die leerlingen uitdaagt, nieuwsgierig, ondernemend en innovatief maakt. Voor ouders en leerlingen moet de keuze voor de VMBO campus een positieve keuze zijn, die leidt tot een succesvolle leerloopbaan (vmbo en mbo) en beroepskeuze. De VMBO campus moet de kracht van de keuze en de aantrekkelijkheid van de daarmee in het verschiet liggende arbeidscarrières voor het voetlicht brengen. Het gezamenlijk vernieuwen van het VMBO moet er toe leiden dat het VMBO een passende schoolkeuze is.

- **Ruimtebehoefte VMBO campus en capaciteit Van Renneslaan**

Op basis van de geactualiseerde leerlingenprognoses is een berekening gemaakt voor de (toekomstige) huisvesting voor de VMBO campus. De ruimtebehoefte voor de VMBO campus is in beeld gebracht. Hierbij is wat betreft de toekomstige verdeling van de leerlingen over de verschillende VMBO-profielen uitgegaan van de huidige verdeling van de leerlingen over de profielen. Uitgangspunt is dat de bestaande verhoudingen gelijk zullen blijven. Door de vernieuwde positionering van het beroepsgerichte VMBO kan mogelijk een andere verdeling ontstaan (bijvoorbeeld een toename van het aantal leerlingen voor de

technische profielen, een afname van de het aantal leerlingen voor de verzorgende beroepen e.d.). In de berekening van de ruimtebehoefteberekening is uitgegaan van een gemiddeld aantal van 1.150 leerlingen. Rekening houdend met een toekenning van een vaste voet van 550 m² BVO en vaste voeten voor techniek (299 m² BVO), economie (196 m² BVO), zorg & welzijn (168 m² BVO) is sprake van een normatieve ruimtebehoefte van circa 11.000 m² BVO voor het lesgebouw en circa 1.800 m² BVO voor het bewegingsonderwijs (circa 140 klokuren bewegingsonderwijs). Om te voorzien in de behoefte aan bewegingsonderwijs zijn er vier zaaldelen nodig.

De huidige capaciteit van de beoogde locatie C. van Renneslaan bedraagt 11.181 m² BVO voor het lesgebouw (excl. de kelder welke niet wordt gebruikt omdat zij niet geschikt is voor onderwijsactiviteiten) en 13.818 m² BVO inclusief de kelder en de voorzieningen voor bewegingsonderwijs (twee zaaldelen). De beoogde locatie voor de VMBO campus C. van Renneslaan 35-37 heeft normatief voldoende capaciteit voor het huisvesten van circa 1.150 leerlingen. Functioneel kent het gebouw onvoldoende capaciteit waardoor het moet worden verbouwd en aangepast. Voor het bewegingsonderwijs is de capaciteit niet voldoende; de capaciteit bedraagt twee gymzalen c.q. zaaldelen terwijl de behoefte vier gymzalen c.q. zaaldelen is.

Geconcludeerd kan worden dat de locatie C. van Renneslaan normatief passend is voor het toekomstig aantal leerlingen van de VMBO campus, maar functioneel dient het gebouw aangepast te worden om het vernieuwde beroepsgerichte VMBO voor alle drie de scholen te kunnen aanbieden. Met de clustering van het beroepsgerichte VMBO willen de scholen een praktijkgerichte leeromgeving bieden waarin leerlingen waardevolle leer- en werkervaringen opdoen. De VMBO campus wil iedere leerling vanuit de solide en vertrouwde basis van de campus een rijkdom aan praktijkleren i.c. werkplekleren bieden.

- **Onderwijskundige en technische kwaliteit C. van Renneslaan**

De C. van Renneslaan is in 2007 gerealiseerd als een gezamenlijke VMBO-school voor de VO-scholen Het Noordik en Pius X College. Hoewel het een betrekkelijk jong gebouw is en ontwikkeld is als een VMBO-school, vraagt de clustering van het VMBO van de drie scholen op één locatie de nodige onderwijskundige c.q. functionele aanpassingen. Ook de invoering van de nieuwe VMBO-profielen vraagt de nodige functionele aanpassingen. Naast een aantal gewenste en noodzakelijke functionele aanpassingen is er de wens en noodzaak om de technische kwaliteit van het gebouw te vergroten door het treffen van voorzieningen in het kader van duurzaamheid. De betrokken schoolbesturen hebben hiervoor de eerste plannen opgesteld.

- **Financiering VMBO campus**

Voor de financiering van het verbouwingsplan is overeengekomen dat er een gezamenlijke investering plaatsvindt van € 12 miljoen. De gemeente financiert hiervan € 6 miljoen, wat onderdeel uitmaakt van de investeringsagenda onderwijshuisvesting voor de jaren 2021 - 2024. In de investeringsagenda wordt voor het jaar 2021 € 4 miljoen en in 2022 € 2 miljoen opgenomen voor de realisering van het duurzame VMBO in de locatie C. van Renneslaan 35-37. Voorwaarde voor bekostiging door gemeente en schoolbesturen is dat het plan voor het realiseren van de vmbo campus wel doorgang vindt en de schoolbesturen het resterende bedrag financieren. Met deze investeringsruimte wordt het mogelijk een voorziening te realiseren die passend is voor het leerlingenaantal, het beroepsgerichte VMBO-onderwijsconcept én de hedendaagse technische vereisten.

9. BEWEGINGSONDERWIJS

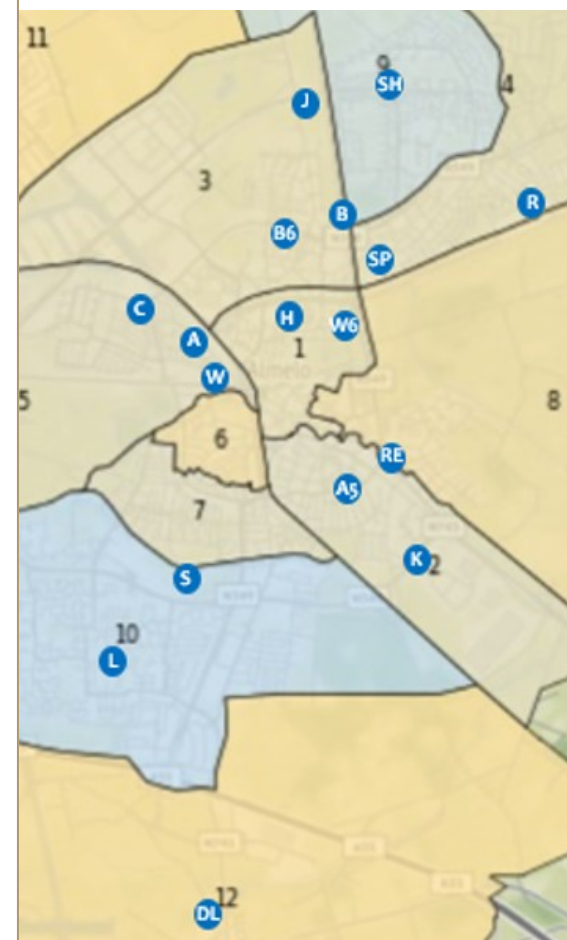
De gemeente Almelo heeft verschillende sportaccommodaties, van kleine gymlokalen tot de topsporthal ISSPA. Het merendeel van deze sportaccommodaties is in beheer bij het Sportbedrijf Almelo. De sportaccommodaties worden ingezet voor het bewegingsonderwijs van het primair onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. De totale capaciteit van de beschikbare sportaccommodaties ligt ruim boven de benodigde behoefte aan bewegingsonderwijs. Zo is voor het basisonderwijs de behoefte 12 à 13 zaaldelen (gymvloeren) en voor het (V)SO is de behoefte circa 7 zaaldelen, bij elkaar 19 à 20 zaaldelen terwijl de beschikbare capaciteit 26 zaaldelen is. Dit betekent dat er een overcapaciteit van zaaldelen is voor het bewegingsonderwijs in het primair en (V)SO. In het kader van een eventuele herstructurering in het primair onderwijs (terugdringen van de leegstand) moet ook worden onderzocht in hoeverre verouderde sportaccommodaties en/of gymzalen nog nodig zijn voor het bewegingsonderwijs van de scholen. In deze herstructurering dient ook rekening te worden gehouden met het beleid van de Rijksoverheid om 2 klokuren bewegingsonderwijs verplicht te stellen. Geconcludeerd kan worden dat ook met deze wettelijke verplichting van 2 klokuren bewegingsonderwijs in het basisonderwijs het aantal zaaldelen in de gemeente voldoende is om hierin te voorzien. In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen per IKC-gebied ingegaan op de behoefte aan bewegingsonderwijs.

- **IKC-gebied Schelfhorst**

In de Schelfhorst bevindt zich sporthal Schelfhorst. De sporthal wordt in stand gehouden. Onderzoek moet plaatsvinden naar eventuele revitalisering en verduurzaming van de hal aangezien de accommodatie technisch en functioneel gedateerd is (stichtingsjaar 1972). Indien mogelijk vindt uitvoering binnen de planperiode 2021-2024 plaats.

- **IKC-gebied Noorderkwartier**

In het Noorderkwartier zijn twee sportaccommodaties: gymlokaal Johanna van Burenlaan en gymlokaal Beverdamlaan. Het gymlokaal aan de Johanna van Burenlaan (stichtingsjaar 1985) wordt gebruikt door de dislocatie van basisschool De Zegge. Deze dislocatie wordt opgeheven en de leerlingen van de dislocatie van De Zegge worden elders gehuisvest. Dit betekent dat gymlokaal Johanna van Burenlaan niet meer

*Spreiding sportaccommodaties
gemeente Almelo*

nodig is voor het bewegingsonderwijs van de scholen.

Het gymlokaal aan de Beverdamlaan (stichtingsjaar 1971) wordt o.a. gebruikt door SO Het Mozaïek (middenbouw / bovenbouw). De ambitie is om SO Het Mozaïek elders te huisvesten. Dit betekent dat ook het gymlokaal aan de Beverdamlaan niet meer nodig is voor het bewegingsonderwijs van de scholen. Samen met het aangrenzende schoolgebouw kunnen eventueel de mogelijkheden van herontwikkeling worden onderzocht.

Echter, op het moment dat het gymlokaal aan de Beverdamlaan wordt afgestoten, is het van belang dat er elders in het Noorderkwartier een gymlokaal wordt gerealiseerd (vervangende nieuwbouw). Wanneer er vervangende nieuwbouw plaatsvindt in het Noorderkwartier, is het gymlokaal aan de Hantermanstraat ook niet meer nodig voor het bewegingsonderwijs. Van dit gymlokaal maken momenteel enkele scholen (De Weier, De Wereldboom) uit het IKC Noorderkwartier gebruik.

- **IKC-gebied Sluitersveld/Rumerslanden**

In dit IKC-gebied bevindt zich het gymlokaal Rappersweg (stichtingsjaar 2001). Dit gymlokaal wordt gehandhaafd.

- **IKC-gebied Wierdensehoek**

In Wierdensehoek staat het gymlokaal aan de Catharina van Renneslaan (stichtingsjaar 1979). Dit gymlokaal wordt in stand gehouden. Op korte termijn vindt onderzoek plaats naar eventuele revitalisering en verduurzaming. De uitvoering hiervan zal binnen de planperiode 2021-2024 moeten plaatsvinden. In dit IKC-gebied is ook het gymlokaal locatie Apollolaan (in MFA Eninver).

- **IKC-gebied Ossenkoppelerhoek**

In Ossenkoppelerhoek staat het gymlokaal Willem de Clerqstraat (stichtingsjaar 1982) bij de dislocatie van basisschool De Wierde. Indien deze dislocatie wordt afgestoten in het kader van de eventuele gezamenlijke planvorming voor het basisonderwijs in de Ossenkoppelerhoek, is het gymlokaal aan de Willem

de Clerqstraat ook niet meer nodig voor het bewegingsonderwijs. De eventuele mogelijkheden voor herontwikkeling kunnen onderzocht worden. Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen in het primair onderwijs in Ossenkoppelhoek zal er eventueel een nieuw gymlokaal moeten worden gerealiseerd in dit IKC-gebied of zal verwezen moeten worden naar bestaande sportfaciliteiten, bijvoorbeeld de IISPA, Dit vraagt dan wel aanpassing van de inrichting.

- **IKC-gebied Binnenstad / Hofkamp**

In dit IKC-gebied wordt het gymlokaal Reeststraat (stichtingsjaar 2011) gehandhaafd.

- **IKC-gebied De Riet/Nieuwland**

In dit IKC-gebied is gymlokaal Kamperfoeliestraat gevestigd. Deze gymzaal wordt gehandhaafd. T.z.t. zal onderzoek moeten worden gedaan naar eventuele revitalisering/verduurzaming (stichtingsjaar 1985).

- **IKC-gebied Windmolenbroek West en Oost**

In deze IKC-gebieden staat sporthal Windmolenbroek. Wanneer de IISPA (topsporthal) wordt aangepast voor het geven van bewegingsonderwijs kan er planvorming worden ontwikkeld voor de sporthal Windmolenbroek (handhaving versus herbestemming). In de topsporthal IISPA gaat het hierbij om de inrichting van de ruimte (inventaris). Tevens zal de turnhal verbouwd moeten worden tot twee gymnastiekruimten en ook als zodanig moeten worden ingericht. Indien hiertoe niet wordt besloten, moet onderzoek gedaan worden naar revitalisering en verduurzaming van sporthal Windmolenbroek (stichtingsjaar 1981). Vanzelfsprekend zal in dit gebied topsporthal IISPA gehandhaafd blijven.

- **Bornerbroek**

In Bornerbroek is sporthal De Latei gevestigd. Deze sporthal is in 2006 gerealiseerd en wordt vanzelfsprekend gehandhaafd. De hal is in beheer bij de Stichting Kulturhus Bornerbroek.

- **Aadorp**

In Aadorp heeft basisschool De Tweeklank ervoor gekozen het buitenterrein dusdanig in te richten dat deze geschikt is voor het bewegingsonderwijs. In de wintermaanden kan De Tweeklank vooralsnog gebruik blijven maken van het gymlokaal bij 't Aahoës (indien goedgekeurd voor gebruik en nog beschikbaar) of in overleg met de gemeente gebruikmaken van bestaande sportaccommodaties in de gemeente Almelo. Het gymlokaal bij 't Aahoës (stichtingsjaar 1973) is in beheer bij de Stichting gemeenschapscentrum Aahoës.

Eigen gymlokalen bij de schoolgebouwen

De gymlokalen in eigendom van de schoolbesturen blijven gehandhaafd indien de schoolgebouwen ook in stand blijven. Dit geldt voor het PO, (V)SO en VO. Het gymlokaal bij De Welle is verouderd. In overleg met het schoolbestuur wordt gekeken in hoeverre deze ruimte gehandhaafd blijft of voor andere onderwijsdoeleinden kan worden ingezet. Voor het bewegingsonderwijs gaat de school dan gebruik maken van de nieuwe sporthal Sluiskade NZ (Sportpark).

De scholen binnen het voortgezet onderwijs hebben sportvoorzieningen op de locaties, echter in een aantal gevallen is de omvang daarvan niet voldoende voor het verzorgen van het bewegingsonderwijs van de betreffende school. In die situaties wordt er binnen de regels van de verordening gebruik gemaakt van een sportvoorziening in de nabije omgeving.

10. HUISVESTINGS- & INVESTERINGSAGENDA

10.1 HUISVESTINGS- & INVESTERINGSAGENDA 2021 - 2024

Op basis van de diverse analyses en overleggen met betrokkenen is een huisvestings- en investeringsagenda opgesteld voor de komende periode 2021 - 2024. In onderstaande tabel is de huisvestings- en investeringsagenda weergegeven.

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2021 -2024 (bedragen x € 1000)	Totaal	2021	2022	2023	2024
Hoofdtakveld Onderwijs					
Onderwijshuisvesting					
Primair onderwijs					
1 Uitbreiding De Noorderborch t.b.v. unilocatie	€ 1.000	€ 1.000			
2 Herstructurering basisonderwijs Ossenkoppelerhoek	€ 1.000			€ 1.000	
3 Herstructurering basisonderwijs Ossenkoppelerhoek, Windmolenbroek-West	€ 1.000				€ 1.000
4 Overig	€ 500		€ 500		
Speciaal onderwijs					
5 Gezamenlijke nieuwbouw Dr. Herderscheeschool & SO Het Mozaïek	€ 8.500		€ 2.000	€ 3.500	€ 3.000
6 Nieuwbouw AGL-route & 1op1-klassen VSO Veenlanden	€ 1.500	€ 500	€ 1.000		
Voortgezet onderwijs					
7 VMBO campus; aanpassing/verduurzaming locatie C. van Renneslaan	€ 6.000	€ 4.000	€ 2.000		
Bewegingsonderwijs					
8 Vervangende nieuwbouw gymlokaal/-lokalen	€ 2.500			€ 1.000	€ 1.500
Totaal Onderwijs	€ 22.000	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500

In totaal is er voor de komende planperiode € 22 miljoen beschikbaar voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting in de gemeente Almelo. Deze € 22 miljoen wordt gedekt uit de jaarlijks beschikbare stelpost kapitaallasten onderwijshuisvesting in de reguliere begroting.

Onderverdeeld naar onderwijssoorten is er voor de herstructurering in het primair onderwijs € 3,5 miljoen beschikbaar. Een deel van deze middelen is bestemd voor de realisering van een unilocatie voor De Noorderborch (Varietas). De overige middelen zijn een reservering voor de herstructurering van het basisonderwijs in de wijken Ossenkoppelerhoek en/of Windmolenbroek West. In de overleggen met de schoolbe-

sturen OPOA, Varietas en PCONT is aangegeven dat de huisvestingssituatie in Ossenkoppelerhoek prioriteit heeft. De wijze waarop de huisvesting hier geoptimaliseerd moet worden, is onderwerp van nader onderzoek en overleg. Onderzoek moet in beeld brengen in hoeverre de bestaande huisvesting hier kan worden ingezet en verduurzaamd dan wel dat andere keuzes gemaakt moeten worden. Een businesscase naar zowel de mogelijkheden van levensduurverlenging als eventueel (gedeeltelijke) vervangende nieuwbouw dient de komende periode te worden opgesteld. De voorkeur van de schoolbesturen gaat uit naar gezamenlijke vervangende nieuwbouw in dit gebied.

Voor de vernieuwing van het (voortgezet) speciaal onderwijs is € 10 miljoen beschikbaar. Dit is voor de gezamenlijke nieuwbouw van de SO Dr. Herderscheeschool (SOTOG) en SO Mozaïek (Attendiz), geraamd op € 8,5 miljoen, en de vernieuwing van AGL-route en 10p1-klassen van VSO De Veenlanden (raming € 1,5 miljoen).

Voor de realisering van een duurzaam VMBO is € 6 miljoen geraamd. Afgesproken is dat de schoolbesturen eenzelfde bedrag zullen investeren in de vernieuwing van het VMBO.

Daarnaast is er € 2,5 miljoen opgenomen voor de vernieuwing van de voorzieningen voor bewegingsonderwijs. De precieze besteding hiervan is afhankelijk van de door het primair onderwijs te maken keuze daar waar het gaat om de herstructurering in het kader van het terugdringen van de leegstand en de vorming van IKC's.

In bovenstaande ramingen is ook rekening gehouden met de eisen die worden gesteld aan duurzaamheid. Op projectniveau zal hier verder invulling aan worden gegeven.

10.2 HUISVESTINGSAGENDA 2025 E.V.

Het voorliggende IHP richt zich op de periode 2021 - 2024. Zoals in hoofdstuk 4 aangegeven is de gemiddelde leeftijd van de onderwijsgebouwen relatief hoog (44 jaar, zie bijlage 3 voor overzicht stichtingsja-

ren en leeftijd onderwijsgebouwen). Dit betekent voor de instandhouding van een eigentijds en passende voorzieningenstructuur in het onderwijs een voortdurende aandacht voor de technische en functionele kwaliteit van de onderwijsgebouwen. Ook na de periode 2021 - 2024 zullen er de nodige vernieuwingen en aanpassingen nodig zijn. Het verdient daarom aanbeveling om voor het einde van de komende planperiode op basis van actuele leerlingenprognoses het voorliggende IHP wederom te actualiseren en op basis daarvan een huisvestingsagenda en investeringsagenda op te stellen voor de periode 2025 - 2028. Gezien de gemiddelde leeftijd van de scholen zullen er afwegingen gemaakt moeten worden tussen enerzijds renovatie en levensduurverlenging en anderzijds vervangende nieuwbouw. Bij met name de onderwijsgebouwen van 35 of 40 jaar en ouder, waarbij nog geen grootschalige technische en functionele aanpassingen hebben plaatsgevonden, zal onderzocht moeten worden of levensduurverlenging technisch, functioneel en financieel haalbaar en gunstig is of dat vervangende nieuwbouw een betere optie is. Op basis van op te stellen business cases zal duidelijk moeten worden welke optie de voorkeur verdient.

10.3 BIJDRAGE RENOVATIE & NIEUWBOUW SCHOOLBESTUREN (COFINANCIERING)

De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid als het gaat om de financiering van schoolgebouwen (met uitzondering van de schoolbesturen waarmee een doordecentralisatie-overeenkomst is afgesloten). In de toekomst kan echter sprake zijn van cofinanciering in zowel situaties van renovatie als nieuwbouw (een en ander conform de voorstellen van de VNG, PO-raad en VO-raad die op dit moment in wet- en regelgeving worden verwerkt). De gemeente kan vanuit haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting, het uitstellen van vervangende nieuwbouw en het verbeteren van de kwaliteit van de gebouwen bijdragen in renovatie. Het schoolbestuur kan bijdragen in nieuwbouw vanwege de optimalisering van de exploitatie hetgeen voordelig is voor de school i.c. het bestuur.

Hoewel de optie van cofinanciering in de vernieuwing van de huisvesting in het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs op dit moment nog niet wettelijk is toegestaan, is cofinanciering in beginsel een te verdedigen uitgangspunt voor de vernieuwing van de huisvesting. Om dit binnen de huidige wettelijke kaders voor het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs mogelijk te maken, wordt in dit IHP het volgende

voorstel gedaan.

Op basis van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (VVHO; artikel 28) kan er bij het verlaten van de huidige locatie een technische staat van oplevering worden opgesteld. Het achterstallig onderhoud voor wat betreft het groot of buitengewoon technisch onderhoud wordt alsnog uitgevoerd indien het gebouw de bestemming blijft behouden of afgerekend met de gemeente (niet het reguliere onderhoud, dit dient gewoon worden uitgevoerd op basis van bijvoorbeeld instandhoudingstermijn van 5 jaren). De schoolbesturen kunnen onderhoud in de laatste periode voor de vervangende nieuwbouw of renovatie achterwege laten. Tot gereedkomen van de nieuwe locatie of een ingrijpende renovatie zit veelal nog een periode van meerdere jaren. In deze periode kunnen de schoolbesturen het onderhoud van de bestaande locatie veelal terugdringen. Met de schoolbesturen die vervangende nieuwbouw dan wel levensduurverlenging krijgen, wordt afgesproken om geen oplevering uit te voeren, maar om het achterstallig onderhoud generiek vast te stellen op 4 jaar lang 50 % besparen op de vergoeding die voor het onderhoud ontvangen wordt. Daarbij wordt tevens voorgesteld deze bijdrage te baseren op de te realiseren ruimtebehoefte in plaats van de huidige beschikbare capaciteit. In overleg met de gemeente zal gedurende een bepaalde periode terughoudend planmatig onderhoud worden uitgevoerd waarbij vanzelfsprekend de eisen met betrekking tot veiligheid gewaarborgd dienen te blijven.

Dit voorstel kan de instemming hebben van accountants, omdat het niet gaat om een investering in het project, maar om het nakomen van een contractuele afspraak die in de verordening is vastgelegd. Het bedrag wordt afgerekend in het jaar dat de nieuwe voorziening in gebruik wordt genomen. Ter concretisering een voorbeeld. Voor het onderhoud ontvangt een basisschool in de vergoeding circa € 33,50 per m² BVO. Wanneer er sprake is van vervangende nieuwbouw van 1.500 m² BVO dan geldt de formule voor de eigen bijdrage 4 jaar x 50 % van € 33,50 x 1.500 m² BVO = € 100.000 eigen bijdrage. Deze bijdrage staat los van overige eigen bijdragen van schoolbesturen in de kwaliteit van de eigen gebouwen.

11. CONCLUSIES

In de afgelopen periode heeft veel onderzoek en overleg met de schoolbesturen plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn belegd in het voorliggende IHP. De volgende algemene conclusies kunnen worden getrokken.

11.1 PRIMAIR ONDERWIJS

- a. De beleidsambitie primair onderwijs is enerzijds gericht op het versterken van de regisserende positie van het basisonderwijs in de keten van kindvoorzieningen door de vorming van IKC's en anderzijds het terugdringen van de leegstand in het basisonderwijs. Deze leegstandsreductie moet voldoende ruimte behouden voor de vorming van de IKC's.
- b. Het leerlingenaantal in het basisonderwijs is ongeveer 5.800 en zal de komende jaren een daling zien naar circa 5.600 in 2030 en circa 5.350 leerlingen in 2036. Over deze periode is sprake van een daling van circa 8 % van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Er is dus sprake van een afnemende huisvestingsbehoefte.
- c. De totale capaciteit onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs is voldoende voor de huisvestingsbehoefte. De beschikbare capaciteit is 48.500 m² BVO, de ruimtebehoefte is circa 32.000 m² BVO. Er is sprake van een normatieve overcapaciteit van circa 16.500 m² BVO, hetgeen circa 34 % van de beschikbare capaciteit bedraagt. De leegstand wordt op diverse plekken ingezet voor onderwijskundige ontwikkelingen en/of andere maatschappelijke instellingen, waaronder kinderopvang.
- d. Voor de vernieuwing c.q. herstructurering van het primair onderwijs is € 3,5 miljoen beschikbaar; € 1 miljoen voor de realisering van een unilocatie voor De Noorderborch (Varietas). De overige middelen zijn een reservering voor de herstructurering van het basisonderwijs in de wijken Ossenkoppe-lerhoek en/of Windmolenbroek West.

11.2 (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

- a. In totaal volgen circa 1.000 leerlingen speciaal basisonderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs in Almelo. Ondanks passend onderwijs stijgen de leerlingenaantallen in het (voortgezet) speciaal onderwijs.
- b. De beschikbare capaciteit is voldoende is om de leerlingen te huisvesten; de normatieve capaciteit is voldoende voor het huidige aantal leerlingen. Er is sprake van een toenemende complexiteit in doelgroepen, die een specifieke aanpak nodig hebben en waarin de ruimtebehoefte in mindere mate in voorziet.
- c. De locaties SO Mozaïek Beverdamlaan (Attendiz) en de SO Dr. Herderscheeschool (SOTOG) zijn technisch en functioneel gedateerd. Vervangende nieuwbouw is noodzakelijk, waarbij onderzocht wordt of het mogelijk is te komen tot gezamenlijk nieuwbouw voor beide scholen. De ruimtebehoefte voor de nieuwbouw is gebaseerd op circa 200 à 220 leerlingen en een ruimtetoelating van circa 2.650 m² BVO, exclusief aanvullende voorzieningen voor bewegingsonderwijs.
- d. Voor de vernieuwing van de huisvesting in het speciaal onderwijs is € 10 miljoen beschikbaar.

11.3 VOORTGEZET ONDERWIJS

- a. Het leerlingenaantal in het voortgezet onderwijs daalt de komende jaren van circa 6.800 leerlingen naar circa 5.000 leerlingen (inclusief leerlingen Zone.college en het praktijkonderwijs Erasmus). Dit is een daling van circa 25 %.
- b. De beschikbare capaciteit van de VMBO-tl-, HAVO- en VWO-vestigingen is voldoende voor de huisvesting van de huidige en toekomstige leerlingenaantallen.
- c. De huisvestingsprioriteit in het voortgezet onderwijs ligt bij het beroepsgerichte VMBO. Ook voor de VMBO-leerlingen wordt de komende jaren een daling verwacht: van circa 1.600 leerlingen naar circa 1.100 leerlingen vanaf 2030. Dit is een daling van 25 à 30 % de komende jaren.
- d. De VMBO campus wordt gerealiseerd in het huidige VMBO-gebouw van Het Noordik en Pius X aan de C. van Renneslaan 35-37. De locatie biedt normatief voldoende ruimte om het duurzame VMBO

te huisvesten, maar dient functioneel aangepast te worden om het vernieuwde beroepsgerichte VMBO te huisvesten.

- e. Voor de realisering van een duurzaam VMBO is € 6 miljoen in het IHP opgenomen. De drie schoolbesturen zullen eenzelfde bedrag investeren in de vernieuwing van het VMBO.

11.4 BEWEGINGSONDERWIJS

- a. De totale capaciteit aan sportaccommodaties ligt ruim boven de benodigde behoefte aan bewegingsonderwijs. De beschikbare capaciteit is 26 zaaldelen (exclusief de gym-/sportzalen die in eigendom en beheer zijn bij het voortgezet onderwijs). De behoefte voor het basisonderwijs is 12 à 13 zaaldelen en voor het (V)SO circa 7 zaaldelen, bij elkaar 19 à 20 zaaldelen. Ook in de voorzieningen voor bewegingsonderwijs is sprake van overcapaciteit van zaaldelen.

11.5 INVESTERINGSAGENDA

- a. Voor de komende planperiode 2021 - 2024 is € 22 miljoen opgenomen in het IHP voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting in de gemeente Almelo. Het bedrag is onderverdeeld in € 3,5 miljoen voor de herstructurering in het primair onderwijs, € 10 miljoen voor de vernieuwing van het (voortgezet) speciaal onderwijs, € 6 miljoen vernieuwing VMBO en € 2,5 miljoen vernieuwing voorzieningen bewegingsonderwijs.
- b. Bij de vernieuwing van de voorzieningenstructuur in het PO, (V)SO en VO zal sprake zijn van cofinanciering door de schoolbesturen. Dit betreft zowel cofinanciering bij levensduurverlenging als vervangende nieuwbouw.

COLOFON

Onderwerp

IHP 2021 - 2024

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Projectteam

K. van Vugt

M. Maris

Datum

Oktober 2020

BIJLAGEN (APARTE BIJLAGE)

1. Leerlingenprognoses basisscholen
2. Ruimtebehoefte & capaciteit basisscholen
3. Overzicht stichtingsjaren en leeftijd schoolgebouwen